

Forord

Denne masteroppgaven markerer slutten på et fem år langt lektorstudie i samfunnsfag. Tiden på NTNU har vært fylt med både latter, smil, frustrasjon og tårer. Det har vært en lærerik periode med mange lange dager på lesesalen og mange gode sosiale lag. Takket være engasjerende forelesere og gode studiekamerater har det absolutt vært flest av de positive dagene. Sosiologistudiet har gitt innsikt, både rent faglig, men også på det personlige plan. NTNU har gjort meg til en hverdagssosiolog, hvor min verden har endret seg fra å «bare være en verden», til at jeg alltid ser verden med sosiologiske briller.

Da jeg gikk i gang med dette arbeidet visste jeg ikke helt hva jeg begikk meg ut på, men jeg hadde godt mot og en iver til å finne ut mer om tema. Det har blitt mange lange dager, mye lesing, noe frustrasjon, men også hel del med gledelige øyeblikk. Det er viktig for meg å takke de som har gjort det mulig å skrive denne masteroppgaven. Først og fremst vil jeg takke de åtte informantene som har stilt opp på intervju og gitt oppgaven ett empirisk rammeverk. Takk for at dere har delt historiene deres med meg, både de gode, men også de vonde. Uten deres gullsitater ville ikke oppgaven blitt den samme. Tusen takk til min veileder Mariann Villa for ditt engasjement og gode samtaler i skriveprosessen. Jeg vil også takke min venninne Kristin Blindheim som har laget det fine forsidebildet.

Til slutt, vil jeg takke min familie, alle på lektor i samfunnsfag kull 12, og alle andre som har bidratt til å gjøre lektorstudiet til den festen det har vært. Fem inspirerende år er ved veis ende, men livet har så vidt begynt.

Prosjektet er godkjent av Personvernombudet for forskning ved Norsk senter for forskningsdata (NSD) og har prosjektnummer 52158.

Trondheim, 13. juni, 2017

Cecilie Aspheim

Abstract

Norway is one of the most liberal countries in the world on the topic of gay liberation. All though Norway has come a long way with the legal rights for queer people, there seems to be an understanding among the Norwegian citizens, that the quality of queer lives is dependent on whether they live in urban or rural areas.

The aim of this study is to investigate how rural youth experience the process of coming out as queer. I investigate how their experiences of the social dimension in rural areas can have effects on their time in the closet, expectations to emerge as queer, and the reactions they received when they came out. The empirical contribution of the study is discussed against sociological concepts, such as social constructivism, identity, self-presentation, social fields and social places, masculinity and heteronormativity.

The main research question is: *In which ways does conceptualizations of rural areas have an impact on the rural youth in their process with coming out as queer?*

The data I present in this study is retrieved in qualitative interviews with eight young people, both men and woman, that have grown up in rural areas. The research shows that rural youth generally experience the village as a safe place to grow up, but also a place characterized by social control. The social control they experience has consequences for their process of coming out as queer, because they fear negative reactions from the local community. It also affects them to hide their sexual identity for several years using different strategies, and suppressing their own sexual orientation. When the rural youth came out as queer, they mostly experienced positive reactions among friends and family. For some of the rural youth, the “coming out” was in some situations perceived as negative, which has strengthened their negative view of the village.

The picture the rural youth paint of rural areas is both made up of their own experience, and common conceptualizations of rural areas. Because there is a noticeable contrast between their fear of coming out, and the positive reactions they receive, I argue that the general conceptualization of rural places play a more significant role in their fear of coming out, than the actual social dimension found in their hometowns.

Innhold

1.0 Innledning	1
1.1 Skeiv aktualitet	1
1.2 Det skeive bygdesamfunnet og medias rolle	3
1.3 Valg av tema.....	3
1.3.1 Sosiologisk relevans	4
1.3.2 Personlig interesse	4
1.4 Tidligere forskning og teoretiske perspektiver.....	5
1.4.1 Det rurale begrepet	5
1.4.2 Det heteronormative samfunnet og maskulinitetskulturer.....	5
1.4.3 Forestillinger om bygda.....	7
1.4.4 Skeiv på bygda	8
1.4.5 Holdninger på bedringens vei.....	10
1.4.6 Å skjule sin seksuelle legning	11
1.5 Avgrensning og problemstilling	12
1.6 Oppgavens gang	13
2.0 Teori.....	15
2.1 Sosial konstruktivisme	15
2.1.1 Virkelighet i fire stadier.....	15
2.1.2 Det vi oppfatter som virkelig påvirker våre handlinger.....	16
2.2 Identitetskonstruksjoner i det moderne samfunnet	17
2.3 Selvpresentasjon og inntrykkstyring	17
2.4 Sosiale steder	19
2.4.1 Bourdieu – Sosiale felt	20
2.4.2 Cresswell – In Place / Out of Place	20
3.0 Metode	23
3.1 Valg av metode.....	23
3.1.1 Dybdeintervju.....	23
3.2 Innsamling og bearbeiding av data.....	23
3.2.1 Utvalg	24
3.2.2 Intervjuguide	25
3.2.3 Gjennomføring av intervjuer og transkribering.....	26
3.2.4 Koding, kategorisering og analyse	27
3.3 Forskerrollen og etiske betraktninger.....	28
3.4 Forskningskvalitet	29

3.4.1 Reliabilitet	29
3.4.2 Validitet	30
3.4.3 Generalisering	31
4.0 Analyse	33
4.1 Hvordan opplever bygdeungdom bygdesamfunnet?	33
4.1.1 Vennskap fordi vi må	33
4.1.2 Den trygge bygda	33
4.1.3 Ryktebygda.....	34
4.1.4 Mangel på skeive rollemodeller og trange maskuliniteter.....	35
4.1.5 Lite informasjon om det å være skeiv	36
4.1.6 Oppsummering	38
4.2 Tiden «i skapet»	38
4.2.1 Å skjule egen legning	39
4.2.2 Det nøytrale skapet.....	41
4.2.3 Oppsummering	42
4.3 Forventninger til å komme ut av skapet	43
4.3.1 Frykten for andres reaksjon.....	43
4.3.2 Lettere å flytte vekk?	45
4.3.3 Jeg ville bare ikke bli sett på som annerledes.....	46
4.3.4 Oppsummering	48
4.4 Utkomsten og reaksjoner.....	48
4.4.1 Applaus og muffinsparty	49
4.4.2 Ingen i bygda må få vite om kjæresten din!	50
4.4.3 «Hvis du er annerledes på bygda blir du utstøtt, men jeg følte det var helt annerledes»	51
4.4.4 Oppsummering	52
5.0 Oppsummerende diskusjon.....	53
5.1 Forestillinger om bygda versus den sosiale dimensjonen	53
6.0 Avslutning	55
6.1 Hovedfunn.....	55
6.2 Konklusjon	56
6.3 Videre forskning.....	57
Litteratur.....	59
Vedlegg 1 – Første søk etter informanter.....	65
Vedlegg 2 – Andre søk etter informanter.....	67

Vedlegg 3 – Intervjuguide..... 69

Vedlegg 4 – Informasjonsskriv..... 75

Tabell-liste

Tabell 1 - Presentasjon av informanter _____ 25

1.0 Innledning

Temaet for denne oppgaven er forestillinger om bygda og bygdeungdoms opplevelser med å komme ut av skapet. Å komme ut av skapet betegnes som prosessen hvor et individ, som på en eller annen måte i ikke passer inn i de tradisjonelle normene for kjønn og seksualitet, forteller om dette til andre (Hellesund, 2009). I dette forskningsprosjektet forteller åtte informanter om sine opplevelser av bygda, og om hvordan disse opplevelsene påvirker deres utkomstprosess.

Når jeg omtaler informantene i fellesskap vil jeg benytte begrepet *bygdeungdom*. Informantene er i dag mellom 22-26 år, og kan betegnes som unge voksne. Historiene de forteller handler om hele oppveksten fra barneskole-alder og frem til livene de lever i dag. For å ha et enkelt samlebegrep har jeg valgt å kalle de for bygdeungdom.

Begrepet *skeiv* kommer fra engelsk *queer* og rommer alle mennesker som på en eller annen måte bryter med samfunnets normer på kjønn og seksualitet. Begrepet er bredere enn LBHT-begrepet (lesbisk, bifil, homofil og trans), og benyttes ofte som et paraplybegrep (Jagose, 1996; Skeiv Ungdom, 2017). I oppgaven vil jeg benytte begrepet *skeiv* når jeg snakker generelt om informantene, selv om informantene selv bruker både homofil, panfil og *skeiv* som begreper for å forklare egen legning.

1.1 Skeiv aktualitet

Homofili, fra gresk *homos*, «samme» og *filos*, «venn», dvs. elske den samme.

Kjærlighet mellom to mennesker. Av samme kjønn.

(Homofili, 2017)

Her til lands er det ikke mer enn 45 år siden det var ulovlig med kjærlighet mellom homofile. Straffelovens paragraf 213, innebar at homofile menn kunne bli straffet med fengsel i inntil 1 år (Straffeloven § 213, 2017). Denne loven ble opphevet i 1972, og mye har skjedd siden den tid. Likestillingen for likekjønnede par har økt, særlig de siste årene. I 2008 gikk den andre Stoltenberg-regjeringen inn for en ny ekteskapslov som ga likekjønnede rett til å gifte seg på lik linje som heterofile par. Loven trådte i kraft 1. januar 2009 (Seehuus, 2009). I 2016 bestemte også Den Norske Kirke, etter lang kamp fra Åpen folkekirke, at likekjønnede skulle kunne vies kirkelig, på lik linje med heterofile par, og en liturgi for likekjønnede ble vedtatt av kirkemøtet den 30. januar 2017 (Den Norske Kirke, 2016).

Homofili er fortsatt forbudt i flere land, og vi ser gjentatte ganger hatmotiverte angrep mot skeive grupper. 12. juni 2016 ble 50 personer drept, og 53 såret i det en terrorist angrep

nattklubben Pulse som knyttes til LHBT-miljøet i Orlando. Angrepet var det dødeligste angrepet i USA siden Word Trade Center-terroren i 2001 (Alvarez og Pérez-Peña, 2016). Angrepet fikk store medieoppslag og forteller noe om hvilke holdninger som fortsatt finnes mot denne gruppen, og at det er lenge igjen før Pride (markering av skeiv kjærlighet og mangfold) har utspilt sin rolle. Selv om vi har kommet langt på det juridiske her til lands, kan det fortsatt være vanskelig å være skeiv også i Norge. I Oslo-politiets oversikt over anmeldt hat-kriminalitet fra 2015 fant de 33 anmeldte forhold knyttet til LHBT-personer, kun i Oslo (I. Hansen, 2016). I. Hansen (2016) presiserer at det er naturlig og regne med store mørketall, og at hat-kriminalitet mot spesifikke grupper kan virke skremmende for andre som identifiserer seg med den fornærmede. Seehuus (2009, s.220) forteller at åpenheten har hatt sin pris gjennom historien, og at homofile de siste 20 årene både har blitt slått ned på åpen gate, eller i verste fall drept fordi de var åpne om egen legning.

I 2016 fikk homofili, mye oppmerksomhet i media, særlig gjennom NRK-serien «Ut av skapet», hvor vi i løpet av syv episoder fulgte fem ungdommer på sin vei ut av skapet. Vi fikk et innblikk i hvordan deres oppvekst hadde vært, og at de hadde opplevd både mobbing og skjellsordbruk som holdt dem «inne i skapet» (NRK 2015). NRKs suksess-serie SKAM satte også tematikk rundt homofili og psykisk helse på dagsorden høsten 2016. Hver uke kunne man følge med på et kjærlighetsdrama som utspant seg mellom hovedkarakterene Isak og Even (NRK P3, 2016). Klippet «Pride» mellom Isak og Eskild (Isaks homofile samboer), om kampen for de skeives rettigheter ble omtalt som et av de viktigste klippene den høsten. Morten Hegseth en kjent homofil VG-personlighet oppsummerte det slik: «På noen minutter fortalte han oss at det ikke er feigingene gjemt bak heterokostymet sitt som har kjempet for at vi i 2016 kan elske fritt. Det er det i hovedsak freaks og superhomsene som har gjort» (Hegseth, 2016, avsn. 6).

Våren 2017 har NRK satt i gang en ny kampanje som skal sette fokus på skjellsordproblematikken rundt skjellsordet «JÆVLA HOMO», som omtales som det mest brukte i norske skolegårder. Kampanjen satte fart med at et utvalg norske kjendiser, blant annet blomsterdekoratør og TV-personlighet Finn Schjøll, komiker Else Koss Furuset og toppblogger Sophie Elise Isachsen på samme dag bar en genser med påskriften «JÆVLA HOMO». Kampanjen fikk mye mediedekning og skal i 2017 bli til en dokumentarserie ledet av Gisle Agledahl (Eilertsen og Marthinussen, 2017). Det at media fokuserer på det å være skeiv gjør at de skeives sak fortsetter å være på dagsorden som et svært aktuelt tema.

1.2 Det skeive bygdesamfunnet og medias rolle

De siste årene har det vært en flertydig mediedekning når det gjelder homofili på bygdene. Den vel etablerte myten om at bygda er et vanskelig sted for homofile går igjen, men nyhetsbildet preges også av artikler hvor mennesker forteller om bygda som er fint sted å være homofil (Dalen, 2013; T. Hansen, 2016; Vermes, 2016). Homoforkjemper Karen-Christine «Kim» Friele, gikk i 2013 ut og sa at det fortsatt var utfordrende å være homofil på bygda, og at vi ofte bruker de homofiles situasjon i byene som et mål på hvor langt aksepten av homofili har kommet (Dalen, 2013). I mens Friele peker på at bygda fortsatt er et vanskelig sted for homofile gikk Jenny Klinge (stortingsrepresentant SP) ut med en påstand om at holdningene på bygda er langt bedre enn antatt. Overskriften i VG, 05. oktober 2015 lyder slik: «Sp-Klinge refser Distrikts-Norge: Bygdene dreneres for homofile». Jenny Klinge går hardt ut mot kommunene og mener de må arbeide mer for å motbevise myten om at det er verre for homofile på bygda enn i byen (Wedèn, 2015). Ola Haldor Hådi, fra NRK-serien «Ut av skapet» har vokst opp på bygda og kan fortelle at veien ut av skapet har vært lettere enn han først antok. Han legger vekt på at alt ikke har vært rosenrødt i hjembygda, men også at det etter hvert har gått veldig bra med han (Bakken og Christensen, 2016). Homofili får mye fokus i mediebildet både gjennom TV, sosiale medier og nyhetsbildet og er tydelig på dagsorden hos medieselskapene.

Medias rolle kan være viktig når det kommer til hvordan vi mennesker oppfatter bygda. Aalberg og Elvestad (2012) påpeker at media både kan påvirke i sosialiseringprosesser, og utvikle vår selvforståelse og hvordan vi oppfatter samfunnet rundt oss. Medieutviklingen har også beveget seg fra å være enveis kommunikasjon, til at flere kan delta i kommentarfelt og nettforum (Aalberg og Elvestad, 2012). Det er regler for hva som får spalteplass eller sendetid. De fleste medier arbeider ut fra et problemorientert syn, noe som fører til at de oftest fokuserer på det dramatiske eller avvikende, heller enn det ukontroversielle og hverdagslige. Aalberg og Elvestad hevder (2012, s.122) at mediene ved å ha et fokus på avvikere er med på å stigmatisere sosiale grupper gjennom en konstruksjon av «vi og de andre». Siden mediene har fokusert på både positive og negative historier om det å være skeiv på bygda de siste årene, vil det være interessant å undersøke hvordan de som selv har kommet ut som skeiv opplever samfunnet rundt seg og sin prosess med å komme ut av skapet.

1.3 Valg av tema

Kampen for skeives rettigheter og likestilling er til stadighet et brennende tema i samfunnsdebatten, noe som gjør skeives møte med samfunnet til et relevant forskningsfelt.

Tematikken vil alltid være i endring, i takt med samfunnet og fremskrittene som blir gjort for de skeives sak.

1.3.1 Sosiologisk relevans

Sosiologien som fagfelt har mange teorier om mellommenneskelig samspill. Alle er vi sosiale individer som ønsker å passe inn i samfunnet og bli godtatt av andre mennesker (Bø og Schiefloe, 2007). Tematikken rundt det å være skeiv har sosiologisk relevans da dette kan trekkes inn under avvikkssosiologien. Å være skeiv betegner at du på en eller annen måte skiller deg ut fra de forventede samfunnsnormene knyttet til kjønn og seksualitet, ergo er du en avviker fra det forventede (Jagose, 1996). Forskjeller i sosial dynamikk mellom bygd og by har vært et mye diskutert fokusområde innen bygdesosiologien. Ved å trekke inn bygdeperspektivet får også sted en betydning for avvikeren, og vi kan snakke om hvordan ulike normer gjør seg gjeldende på ulike steder, og om sted har betydning for skeive identitetsprosesser.

1.3.2 Personlig interesse

Jeg har alltid vært interessert i likestillingstematikk, både når det gjelder klasseskiller, religion og etnisitet, og LHBT-rettigheter. Selv kommer jeg fra et relativt stort bygdesamfunn, hvor jeg har opplevd at folk som skiller seg ut ofte kan bli omtalt i negativ forstand. I tenårene snakket vi alle om «ryktebygda Toten», og hvordan vi gledet oss til å komme vekk fra den sosiale kontrollen som fantes der. I løpet av oppveksten på Toten hadde jeg ingen skeive venner. Jeg kan ikke huske at det var noen som var åpne skeive før jeg begynte på videregående, og selv da kjente jeg kun til én person. Vi snakket aldri om skeive på skolen, og det å være skeiv har i grunn alltid vært ganske fjernt i min verden. Når jeg senere flyttet til Trondheim fikk jeg flere skeive venner i studiemiljøet. Jeg har fått et innblikk i hvordan mine skeive venner har opplevd det å være skeiv, både i positiv og negativ forstand, noe som har vekket en interesse for å forske mer på temaet.

Gjennom lektorutdanningen ved NTNU har jeg alltid hatt et mål om å utvikle en bredde-kunnskap innenfor sosiologien, og har derfor valgt ulike fordypningsemner gjennom studiet. Tematikk rundt skeive identiteter, feminisme og likestilling har for meg alltid vært interessant, men jeg mener det har vært en nedprioritert tematikk på sosiologistudiet. Jeg tror at mangelen på innsikt i disse temaene har skapt en sult for å undersøke denne tematikken på egenhånd. Jeg er relativt fersk på fagfeltet når jeg beveger meg inn i denne tematikken, men jeg tror at interesse er en viktig forutsetning for å lykkes med et krevende arbeid, slik en masteroppgave er. Jeg

mener også at den forståelsen jeg opparbeider gjennom dette forskningsprosjektet kan bli viktig for meg i mitt samfunnsoppdrag som lektor, og i møte med en mangfoldig elevgruppe.

1.4 Tidligere forskning og teoretiske perspektiver

1.4.1 Det rurale begrepet

Betydningen av sted er et aspekt som diskuteres i denne oppgaven. Når man snakker om bygd og by benytter man gjerne begrepene rural om bygda og urban om byen, og de står ofte i et motsetningsforhold til hverandre (Berg og Lysgård, 2004). Haugen og Stræte (2011) har diskutert hva man legger i det rurale begrepet og kommer frem til tre sentrale analytiske dimensjoner. Det første de vektlegger er den geografiske dimensjonen. Denne dimensjonen handler om avstand til byer og befolkningstetthet. Dess større avstand til en by og jo lavere befolkningstetthet eller innbyggertall, jo mer ruralt opplever man området. Den andre dimensjonen knytter de til det økonomiske, sosiale og kulturelle praksiser. Med dette legger de vekt på levekår og næringsstrukturer på et sted, og at det rurale har vært kjennetegnet av høy andel av sysselsetting i primærnæringer og naturressursbaserte næringer. Samtidig peker de på at bygda ofte blir mer lik byen på disse områdene, og blir stadig mer påvirket av moderniserings- og industrialiseringsprosesser. Den tredje ruralitetsdimensjonen handler sosialt konstruerte bilder av bygda, altså forestillinger om det rurale. Bildene av det rurale skapes gjennom fortellinger og forestillinger om hvilke muligheter og begrensninger som finnes i de rurale områdene. Ofte er disse forestillingene knyttet til den livsstilen, identiteten og verdier og holdninger som finnes på bygda. Forestillingene om det rurale løsrives fra det territorielle, og får her en sosial dimensjon (Haugen og Stræte, 2011).

Haugen og Stræte (2011) vektlegger at alle de tre dimensjonene er viktig i forståelsen av rurale områder. I denne oppgaven er det de sosialt konstruerte forestillingene om bygda og den sosiale dimensjonen i bygdesamfunn som vil bli viet størst plass, siden holdninger og verdier er sentralt. Jeg vil også benytte meg av andre begreper enn «rural» for å oppnå språklig variasjon, slik som bygda og lokalsamfunn.

1.4.2 Det heteronormative samfunnet og maskulinitetskulturer

I alle samfunn og kulturer har vi systemer for å opprettholde sosial struktur. Kjønn blir sett på som noe mer enn det biologiske, ved at vi også tillegger kjønnene sosiale kjennetegn. knytter man oppgaver, plikter, og rettigheter til kjønn. Det stilles også bestemte forventninger og normer ovenfor det enkelte mennesket (Holter, 2012), og historien her til lands er på lik linje med resten av vesten preget av det patriarkalske tankesettet hvor mannen har vært det overlegne kjønn (Blom og Sogner, 2005; Connell, 1995).

Berg og Forsberg (2003) hevder at både rural idyll og forventninger til kjønn er sosialt konstruerte. I sin diskusjon av kjønn og ruralitet i Storbritannia og Skandinavia, argumenterer de for at kvinnes posisjon i den Britiske rurale idyllen ofte blir knyttet til barn og hjem. På denne måten bidrar fortellingene om rural idyll til å opprettholde de patriarkalske kjønnsforventningene. De hevder at de rurale kjønnskategoriene i Skandinavia i større grad er egalitære, da vi siden 1960-tallet har hatt en arbeidsmodell hvor både menn og kvinner er i arbeid for å fø familien. Selv om det i Skandinavia er større vekt på likhet mellom kjønnene, presiserer Berg og Forsberg (2003) at det også her finnes en utbredt forestilling, om at det for eksempel i landbruket er mannen som er overhode i familien og bonde, og at kvinnes rolle er å hjelpe til på gården. Hjelseth og Storstad (2011) har undersøkt rurale og urbane menns holdninger, og finner at menn bosatt i by, i større grad er enig om at det skal være likestilte roller i familien, mens mennene bosatt på bygdene ofte mener at kvinnene skal ha et hovedansvar når det kommer til husarbeid og barneoppdragelse. Det var også en tendens til at menn fra rurale strøk i større grad mente at kvinner burde ha mindre krevende arbeid. Dette kan forstås som at mer tradisjonelle kjønnsrollemønstre fortsatt gjør seg gjeldende i rurale strøk, noe som kan påvirke de som bryter med de tradisjonelle kjønnsrollene.

Samtidig som menn ofte har blitt sett som overlegene er det også hierarkiske forskjeller innenfor kjønnene. Det vestlige samfunnet er preget av en dominans av heteroseksuelle menn og undertrykkelse av homofile menn (Connell, 1995, s. 78). Connell (1995) hevder at det alltid vil finnes en hegemonisk maskulinitet, altså en form for maskulinitet som er mer verdt enn en annen. Innenfor den patriarkalske ideologien har homoseksualitet blitt forbundet med egenskaper som skiller seg fra den hegemoniske maskuliniteten, og som ofte er knyttet til det vi opplever som feminint slik som interesse for interiør og baking. Det har også vært et fokus på at homofile har andre seksuelle preferanser enn heterofile par, noe som igjen skiller dem fra den hegemoniske maskuliniteten (Connell, 1995, s. 78). Ved at man på denne måten tillegger sosiale kjennetegn til kjønn, vil de som bryter med de sosiale kjennetegnene kunne bli oppfattet som sosiale avvikere.

En av forventningene som stilles til kjønn er forventningen om at man skal være heterofil. Røthing (2007, 2009) argumenter for at vi i den norske skolen finner sterke tendenser til heteronormativitet. Heteronormativitet handler om at det å være heterofil er det forventede, og skeive opplever derfor å bli marginalisert, både når det gjelder kjønnskategorier og legning. De skeive opplever ofte å måtte «komme ut» som skeiv, eller å måtte skjule at de ikke er slik det er forventet at de skal være (Skeiv Ungdom, 2017). I skolen mener Røthing (2007) at det

heterofile fremstår implisitt som det mest ønskelige, ved at homofili nesten aldri snakkes om og usynlig-gjøres. Også når det undervises om homofili blir det fremstilt som noe annerledes, noe som skaper en «vi og de andre-kultur» i klasserommet. Røthing (2007, s 28) mener dette bidrar til å opprettholde usynliggjøringen og negative holdninger. Røthing (2009) opplever også at det ofte er et ønske blant lærere og elever å ha homopositive holdninger i klasserommet, og at det er viktig å ha toleranse for homofile. Hun fant at elevene ofte var opptatt av å være tolerante ovenfor homofile, men at de aldri selv kunne sett for seg et liv som skeive selv. De var redde for å selv skulle bli homofil. På bakgrunn av denne observasjonen hevder Røthing (2009) at går homotoleranse og homofobi hånd i hånd, og at selv om elevene ikke frykter homofile, så frykter de å selv skulle være homofil. Ungdommene i NRK-serien Ut av skapet forteller også om en opplevelse av heteronormativitet i skolen, og at temaet generelt ble viet lite oppmerksomhet (NRK, 2015).

Det finnes en oppfatning om at heteronormativitet er særlig utbredt på bygdene (Annes og Redlin, 2012; Leifson 2006; Linn, 2009). Annes og Redlin (2012) har undersøkt homoseksuelle menn i rurale strøk, og deres forhold til maskulinitet. De finner at menn fra bygda har en tendens til å internalisere heteronormativitet og har gjerne et mer maskulint kjønnsuttrykk enn den stereotype homofile. Gjennom intervjuprosesser fant de at de homofile mennene differensierte seg fra den feminine stereotypen og strebet etter å passe inn i den hegemoniske maskuliniteten i bygdesamfunnet. Dette er et tegn til internalisert homofobi. Man internaliserer heteronormativiteten i samfunnet og undertrykker egen legning (Skeiv Ungdom, 2017). Cody og Welch (1997) finner at homofile menn fra rurale strøk ofte har en internalisert homofobi, som gjerne kommer fra subtile negative bemerkninger om homofili og kjønnsroller i oppveksten, fra både venner, foreldre og lærere.

1.4.3 Forestillinger om bygda

Forestillingene om bygda er ofte todelt. På den ene siden ligger fokuset på trygghet, natur og samhold, og det gode livet på bygda. I tillegg til de idylliske fremstillingene har man også de mer negative bildene av et trangsynt og kjedelig sted hvor hverdagen preges av sosial kontroll (Berg, 2011; Granholt, 2011; Haugen og Villa, 2008; Rye, 2006; Wiborg, 2008). Haugen og Villa (2008) har forsket på hvordan ungdom selv opplever bygda. Gjennom et prosjekt hvor ungdom i både urbane og rurale strøk skulle skrive stiler og besvare et spørreskjema om bygda, fant de at bygdeungdom var mer positiv til å bo på bygda etter endt utdanning enn by-ungdommen. By-ungdommen ville gjerne fortsette å bo i byen, noe som viser at bygdeungdom muligens har en mer positiv fremstilling en by-ungdom (Haugen og Villa, 2008). Videre fant

de at bygdeungdom oppfatter bygda som et sted som er sosialt inkluderende med hjelpsomme mennesker, et sted hvor de får trygghet, fred og ro, og nærhet til natur og dyr. I tillegg til disse positive sidene mente også bygdeungdommen at det var dårlig offentlig kommunikasjon, et lite tilfredsstillende underholdnings- og kulturtilbud og et sted med sladder og rykter, hvor det er vanskelig å være annerledes. De så bygda i kontrast med den farlige byen. By-ungdommen fokuserte mer på de negative sidene ved bygda enn det positive. På den positive siden mente de at det var et godt oppvekstmiljø, og at det var turistvennlig og et nasjonalsymbol, med bønner, bunad og folkemusikk. I tillegg så de bygda som øde og kjedelig med preg av harry-kultur med råning og bondefester. At ungdom i bygd og by har ulike oppfatninger om hvordan bygda er, forteller noe om at subjektive opplevelser har mye å si for hvordan vi opplever verden rundt oss. Siden by-ungdommen ikke har et like nært forhold til bygda vil deres syn være mer preget av fortellinger, ferie og slektsforhold, mens bygdeungdommen i større grad former sitt syn på bygda gjennom egne opplevelser.

Bygda forstås ofte i kontrast til byen, noe også Rye (2006) påpeker i sin gjennomgang av forskningslitteratur om folks oppfatninger av bygd og by. Rye (2006) finner at mennesker opplever at bygda er et sted for sterk fellesskapsfølelse og er preget av nærhet mellom menneskene som bor der. Han beskriver en rural idyll hvor innbyggerne bryr og engasjerer seg i hverandres liv, og som et sted med kollektiv handling. I tillegg til idyllen presenterer han en mer negativ side av de rurale områdene. Han legger fokus på en sosial kontroll som legger begrensninger for individene som bor der, noe som gjør seg gjeldene gjennom mindre toleranse for avvikere (Rye 2006). Disse forestillingene er også å finne i Berg og Lysgårds (2004) diskusjon av begrepene rural og urban. I tillegg vektlegger de også at byen ofte blir sett på som moderne og bygda som tradisjonell, de påpeker blant annet at det er lavere tilbud av varer og tjenester på bygdene enn i byen. Berg og Lysgård (2004) mener at «det rurale» og «det urbane» er sosialt konstruerte kategorier, noe som innebærer at det eksisterer forskjellige konstruksjoner og forståelser av hva som er ruralt eller urbant. Dette innebærer at det vil være ulike forståelser på ulike steder og i ulike tider fordi forståelsene skapes av de sosiale samspillene. De argumenterer også for at de ulike forståelsene av det rurale og urbane kan eksistere side om side.

1.4.4 Skeiv på bygda

I tillegg til generelle forestillinger om det rurale, finnes det også en del forestillinger om hvordan det er å være skeiv på bygda. Seehuus (2009) forteller om utviklingen i homohistorien her til lands, og peker på at 1950- og 1960-tallet var preget av et liv med forbudte følelser, og

at homofili ofte var noe som eksisterte bak lukkede dører. Gjennom 1970-tallet med avkriminaliseringen av homofili kom også likestillingskampen for homofile på dagsorden. Holdningene bedret seg noe, men da HIV-bølgen slo innover Europa på 1980-tallet og dette kunne knyttes til homofile, ble det et tilbakeslag for holdninger til homofili. Selv om det på 1950- og 1960-tallet var forbudt å være homofil, peker også Seehuus (2009) på at såkalte husstandsfellesskap mellom to menn eller to kvinner har eksistert lenge før den homofile rettighetskampen satte fart, og at det i denne tiden også var homofile og lesbiske par. Kristiansen (2008) forteller at selv om det var homofile og lesbiske par på 1950- og 1960-tallet var ingen av dem «åpne» på samme måte som i dag, og diskresjon var viktig. Det ble ofte omtalt som en stilltiende aksept, noe Seehuus (2009) problematiserer ved å sette spørsmålsteget ved hvor mye aksept det ligger i at omgivelsene tier, og at man ikke blir sett for den man er.

Kristiansen (2008) hevder at mye av den skeive historieskrivingen har vært fokusert på urbane områder og at det er lettere å leve som skeiv i en by. I 1999 ga Hegna, Kristiansen og Moseng (1999) ut en forskningsrapport om levekår og livskvalitet blant lesbiske kvinner og homofilemenn. Undersøkelsen ble gjennomført på bestilling fra barne- og familiedepartementet og utvalget bestod av nærmere 3000 kvinner og menn som var helt eller til dels åpne om egen legning. Blant respondentene var det 54 prosent som var bosatt i Oslo, mens kun 22 prosent av den øvrige befolkningen var bosatt der. De skeive oppga utdanning (69 %) og ønsket om å bo i en større by (59%) som årsaker for flyttingen. De homofile mennene i utvalget fortalte også at de hadde et ønske om å slippe problemer på hjemstedet, og at de ønsket å treffe andre homofile og oppleve mer seksuell frihet (Hegna et al., 1999). Det at homofile rømmer fra bygdene, er en vel etablert myte i både norsk og utenlandsk forskning. Mortensen (2001) omtaler en situasjon hvor man er seksuell flyktning i eget land, man trekker vekk fra de heteronormative bygdemiljøene og inn til byene for å finne likesinnede i lesbiske og homofile miljøer.

Denne myten har både til dels blitt bekreftet og utfordret i ulike forskningsprosjekter. (Cody og Welch 1997; Eggebø, Almlie og Bye 2015; Herring, 2010; Howard, 1999; Johnson, 2013; Kristiansen, 2008; Kuhar og Svab, 2014; Mortensen, 2001; Wimark, 2014). Wimark (2014) som i sin doktoravhandling problematiserer myten om homofil migrasjon, argumenterer for at man ikke kan si at byen er mer tolerant enn bygda og at det heller er troen på at byen er mer tolerant som påvirker homofile og lesbiske til å flytte til urbane steder. Det er også en tendens at eldre ofte omtaler flyttingen som en rømning til byene, mens de yngre oppgir grunner som utdanning og arbeid for å forklare flytting til urbane steder. (Kuhar og Svab, 2014; Wimark,

2014). Thuen (2006) undersøker hvordan homofile og lesbiske forstår seg selv i relasjon til bygda og byen og finner at informantene som har flyttet fra bygda til byen, opplever byen som et sted med rom for å leve ut sin skeive identitet. Det at de vektlegger byen som et sted med muligheter viser til at bygda har begrensninger når det gjelder å leve ut en skeiv identitet.

Frykten for å komme ut er et vanlig fenomen blant skeive. Mange skeive i rurale områder kan ofte føle seg alene som skeiv (Bell og Valentine, 1995; Cody og Welch, 1997; Eggebø et al., 2015; Kuhar og Svab 2014). De skeive omtaler ofte en situasjon hvor de selv er redde for hvordan folk skal respondere på at de er skeive, og frykter å bli avvist. Når de først velger å komme ut opplever de ofte mye mer støtte enn først antatt (Hellesund, 2008; Thuen, 2006; Leifson, 2006; Eggebø et al., 2015; NRK, 2015). Selv om de fleste forteller om en god mottakelse når de kom ut, var det for noen en svært negativ opplevelse hvor de ikke opplevde å få støtte av menneskene rundt seg (Eggebø et al., 2015; Linn, 2009). I to utenlandske forskningsprosjekter fra New England og Slovenia opplevde informantene ofte at familien var stilltiende og viste lite interesse når de kom ut som skeive. Informantene følte en mangel av støtte (Cody og Welch, 1997; Kuhar og Svab; 2014).

Selv om det er en del fokus på at det er vanskelig å være skeiv på bygdene, er det også noen positive sider som fremheves om bygda i denne sammenhengen. En tendens er at de som er en integrert del av lokalmiljøet lettere oppnår aksept (Kazyak, 2011). Cody og Welch (1997) fant at de homofile gjerne ville bo i rurale strøk tross det negative de opplever, og de påpekte at gode vennskap og homofilt miljø var en viktig forutsetning for å trives. Også Howard (1999), og Kuhar og Svab (2014) vektla at det å skape egne miljøer var viktig for trivsel. Andre positive sider ved bygda var rurale aktiviteter, tilgang til stor eiendom, frihet og rekreasjon (Cody og Welch 1997).

1.4.5 Holdninger på bedringens vei

I 2013 ga Anderssen og Malterud ut rapporten *Seksuell orientering og levekår*. Rapporten tar opp både holdningsspørsmål knyttet til legning, levekår for skeive, å leve i skapet og historier om skeive liv (Anderssen og Malterud, 2013). I spørreundersøkelsen om holdninger til lesbiske, homofile, bifile og transpersoner 2008-2013 fant Anderssen og Malterud (2013) at andelen i befolkningen med negativ holdning til lesbiske kvinner og homofile menn er relativt lav, og synkende blant menn. Mellom 2008 og 2013 hadde andelen menn som var negative til homofile menn sunket fra 27 prosent til 16 prosent, for lesbiske kvinner falt det fra 17 prosent til 8 prosent. Blant kvinnene falt andelen som var negative til homofile menn fra 5 prosent til 4 prosent og til lesbiske kvinner fra 6 prosent til 4 prosent. Et betydelig flertall sier seg enig i

utsagn om tydelig positive holdninger til lesbiske og homofile personer. De fant også at et mindretall bekreftet negativ atferd mot homofile og lesbiske, oftest i form at vitsing. Det var også tendenser til bedring i holdninger mot bifile og transpersoner, men andelen som har negative holdninger til bifile og transpersoner er noe høyere enn for homofile og lesbiske. Eldridge, Mack og Swank (2006) har gjennomført et forskningsprosjekt om holdninger til homofili blant studenter i USA, og fant at de som har jevnlig omgang med skeive også har mer positive holdninger til skeive.

1.4.6 Å skjule sin seksuelle legning

I Anderssens og Malteruds (2013) rapport *Seksuell orientering og levekår* viser de frem historier fra skeive, om hvorfor de velger å holde sin legning skjult. Grunner til at skeive valgte «å bli i skapet» handlet for noen om at de hadde opplevd ubehagelige erfaringer med å stå frem, både selv og når andre hadde stått frem, og at venner og familie snakket negativt om homofili. Noen regnet med å møte negative holdninger og stereotypier om hvem de skulle være etter de kom ut, og siden de ikke kjente seg igjen i stereotypene mente de at det var like greit å fremstå som heterofil, i stedet for å bli satt i bås av andre. Noen valgte å bli i skapet av hensyn til venner og familie, og vil ikke sette dem i situasjoner som kan medbringe skam eller problemer, særlig med tanke på religion eller eldre mennesker. Mange hadde også en selektiv åpenhet hvor de nøye valgte ut hvem de var åpne til, og det å komme ut som skeiv var ofte en veldig lang prosess. Ofte ville man bli kjent med andre før man avslørte legningen sin, slik at man ikke skulle bli forhåndsdømt. De skjulte legningen ved å benekte den, dikte opp historier, og være utydelig.

Å skjule sin seksuelle orientering er problematisk når det gjelder mellommenneskelige forhold og psykiske plager. Anderssen og Malterud (2013, s. 160) fant at de som valgte å skjule legningen sin ofte følte at de ikke kunne dele alt med menneskene rundt seg, måtte lage fortellinger og at det føles som å lyve til de rundt seg. De som hadde valgt å komme ut etter å ha levd med skjult legning forteller at de opplever at det er mer å vinne og mindre å tape enn de hadde forventet. Dette innebærer blant annet at familie og venner reagerer mer positivt enn antatt, og at deres legning ikke har så mye å si for de andre, slik de hadde trodd. Noen har også opplevd at familie har kuttet all kontakt etter at legningen ble kjent, men at de likevel synes det var bedre å være åpen og ha det godt på innsiden.

Leifson (2006) argumenterer for at sted kan ha påvirkning på utkomstprosesser. I sin hovedfagsoppgave om sted, kropp, identitet og seksualitet, fant hun at de heteronormative bygdemiljøene gjør det vanskeligere å finne ut av egen identitet og påvirker i noen grad hvorfor

de homofile velger å flytte før de står frem. Hun fant også at steder kan ha en påvirkning på hvordan vi opptrer når det gjelder kroppslig fremtoning. Både at man toner ned de feminine sidene for å unngå å bli stemplet som homofil, og fremhever disse sidene i byen for å tydeliggjøre den homofile identiteten.

Også Cody og Welch (1997) og Kuhar og Svab (2014) finner at redselen for homonegative holdninger og oppfatningen av bygda som undertrykkende påvirker homofile til å bli i skapet. Informantene til Cody og Welch (1997) fortalte om situasjoner hvor de har skjult legning ved å inngå heterofile forhold og at de har undertrykket egen identitetsutvikling på grunn av innlærte kjønnsroller. De peker på at det trengs mer undervisning som støtter mangfoldige kjønnsroller i rurale strøk. Kuhar og Svab (2014) fant også at avvik fra tradisjonelle kjønnsroller føles som et tabu i rurale strøk, noe som påvirker informantene til å styre egen atferd i retning av det de oppfatter som det aksepterte normsettet.

1.5 Avgrensning og problemstilling

Holdningsundersøkelsene tilknyttet skeive identiteter viser at flertallet av befolkningen har positive holdninger til skeive mennesker (Anderssen og Malterud, 2013). Likevel blir det ofte presentert et bilde av at det å være skeiv er en vanskelig ting og at samfunnet generelt er preget av heteronormativitet (Annes og Redlin 2012; Røthing 2007, 2009; Hellesund, 2008). Det er vanlig med en todelt fremstilling av bygda, noe som også gjør seg gjeldende i forskningen om skeive i rurale strøk (Berg, 2011; Granholt, 2011; Haugen og Villa, 2008; Rye, 2006; Wiborg, 2008). Tidligere forskning tyder på at det særlig på bygdene kan være utfordrende å være skeiv, men også at det kan ha positive effekter hvis det er godt samhold (Annes og Redlin, 2012; Cody og Welch, 1997; Eggebø et al., 2015; Kuhar og Svab, 2014; Leifson, 2006; Linn, 2009; Røthing 2007, 2009; Thuen, 2006). I denne undersøkelsen vil jeg forske på hvilken oppfattelse skeiv bygdeungdom har av bygda og hvordan forestillingene de har om bygda kan påvirke utkomstprosessen deres. På bakgrunn av dette presenterer jeg følgende problemstilling:

På hvilke måter kan forestillinger om det rurale påvirke utkomstprosessen til skeiv bygdeungdom?

Jeg ser problemstillingen som todelt, hvor del én handler om hvilke forestillinger informantene har om bygda. Del to vil ha hovedfokus og handler om hvordan disse forestillingene påvirker utkomstprosessen. Jeg betegner utkomstprosessen som tiden fra informantene forsto at de var skeive, og frem til og med da de kom ut som skeive.

For å besvare problemstillingen vil jeg først gjøre rede for hvilke forestillinger informantene har om bygdesamfunnet. Deretter vil jeg undersøke hvordan disse forestillingene påvirker utkomstprosessen til informantene. Informantenes opplevelse av bygda kan tenkes å være overens med tidligere forskning på området, men jeg ser denne delen som et viktig bakteppe for å analysere del to som handler om utkomstprosessen. For å undersøke utkomstprosessen vil jeg først fokusere på hvordan de opplever tiden i skapet, og deretter forventningene til å komme ut. Videre vil jeg diskutere sentrale aspekter ved selve utkomsten og reaksjonene informantene opplever å få. For å besvare hovedproblemstillingen vil jeg presentere følgende forskningsspørsmål:

1. *Hvordan opplever bygdeungdom bygda?*
2. *På hvilke måter påvirker forestillingene om bygda tiden i skapet?*
3. *Hvilke forventninger hadde bygdeungdommen til å komme ut som skeiv?*
4. *Hvordan erfarte bygdeungdommen å komme ut som skeiv?*

1.6 Oppgavens gang

I kapittel to skal jeg presentere oppgavens teorigrunnlag og kort diskutere hvordan disse teoriene kan bli nyttige for å belyse datamaterialet. Videre vil jeg i kapittel tre diskutere hvilke metodiske valg jeg har gjort i forskningsprosessen, samt reflektere over forskningseffekter og diskutere forskningens kvalitet. I kapittel fire vil jeg presentere og analysere oppgavens datamateriale og diskutere opp mot teori og tidligere forskning. I kapittel fem vil det følge en kort oppsummerende diskusjon om hvordan generelle forestillinger om bygda og den sosiale dimensjonen på hjemstedet får betydning for utkomstprosesser. Avslutningsvis vil jeg i kapittel seks oppsummere undersøkelsens viktigste funn, og presentere forskningens konklusjon. Til slutt vil jeg gjøre rede for mine tanker om veien videre.

2.0 Teori

I dette kapittelet vil jeg presentere oppgavens teorigrunnlag og kommentere teoriens relevans. Teoriene som redegjøres for i dette kapittelet vil bli diskutert opp mot empirien i analysekapittelet for å bidra med sosiologiske forklaringer til mine funn.

2.1 Sosial konstruktivisme

Hvordan vi mennesker opplever verden rundt oss vil variere fra person til person. Alle har vi en egen oppfatning av hva som er virkelig. Det finnes noen «sannheter» som vi er mer enig om, slik som at jorden finnes og at vi mennesker trenger mat og søvn for å overleve. Dette er naturlige fakta og legitimeres ved at hver og en av oss, puster, går, og lever livene våre på jorden hver dag. Begrepet sosial konstruktivisme handler om at vi som mennesker danner et bilde av virkeligheten, gjennom egne erfaringer. Vi oppfatter omgivelsene rundt oss og tolker en virkelighet ut fra det vi opplever (Korsnes 2008, s. 208). På denne måten har ikke virkeligheten en gitt fasit, men er heller et produkt av hvordan vi opplever verden.

2.1.1 Virkelighet i fire stadier

Berger og Luckmann (1966) skiller mellom en subjektiv og en objektiv virkelighetsforståelse. Den subjektive virkeligheten er personlig og basert på egne opplevelser. Når disse subjektive tankene blir objektivert, institusjonalisert og internaliserte endrer den personlige virkeligheten seg til en sosial realitet – nemlig den sosiale virkeligheten som vi som mennesker oppfatter som objektivt virkelig, og har en felles forståelse av. Ifølge Berger og Luckmann (1966) blir den menneskeskapte virkeligheten skapt og akseptert gjennom fire stadier: eksternalisering, objektivisering, internalisering og legitimering.

Eksternalisering er når vi konstruerer og opprettholder virkeligheten gjennom handlinger, språk, institusjonene, aktiviteter og symbolske systemer. Samfunnet er altså et produkt av menneskelig handling.

Objektivisering handler om at det menneskeskapte (det eksternaliserte) fremstår som objektivt eksisterende og uavhengig av mennesket. Samfunnet oppleves nå som at det er i besittelse av sin egen virkelighet, en virkelighet som ikke lenger eksisterer subjektivt i individet, men som en objektiv fakta. Samfunnet er nå en objektiv virkelighet.

Internalisering skjer når det menneskeskapte samfunnet og det at vi oppfatter det som objektivt tas inn i mennesket. Internalisering skjer gjennom sosialisering, ved at vi blir fortalt at den objektive virkeligheten er en fakta, og at vi opplever noe som rutine.

Legitimering skjer gjennom at den objektive virkeligheten forklares og rettferdiggjøres, og er nødvendig for at vi skal fortsette å opprettholde den. Historien er et viktig element for å legitimere virkeligheten. Historien gjentar seg og bevarer virkeligheten, «sånn har det vært til alle tider».

2.1.2 Det vi oppfatter som virkelig påvirker våre handlinger

Vi både skaper og blir altså skapt av samfunnet rundt oss. Vi oppfatter hvordan samfunnet er og handler deretter ut fra den virkeligheten vi selv forstår, og på denne måten er vi med å reprodusere det samfunnet som vi kjenner og anerkjenner. Virkeligheten vi forstår holdes stabil ved hjelp av samfunnsinstitusjonene våre. Samfunnsinstitusjonene, slik som rettssystemer og lover, eller helse og skole kan utvikles litt etter litt, men er noen lunde stabile (Berger og Luckmann, 1966)

Thomas-teoremet har vært sentralt i sosialkonstruktivismens utvikling. Dette teoremet går ut på at «hvis mennesket definerer en situasjon som virkelig, vil dette senere påvirke hvordan mennesket tenker og handler» (Korsnes, 2008, s.208; Thomas og Thomas, 1928, s. 571-572). Et eksempel på dette kan være at du som individ blir bitt av en hund. Når hunden biter deg, lærer du at hunder kan bite, noe som de fleste vil oppfatte som vondt og noe negativt. Når du møter hunder senere i livet vil du derfor passe på din atferd rundt hunden, slik at du unngår å bli bitt igjen (Berger og Luckmann, 1966, s.41). Individet oppfatter virkeligheten «hunder kan bite» og handler deretter.

Også i kommunikasjon med andre rundt oss skaper vi virkelighetsoppfatninger. I ansikt-til-ansikt-interaksjon observerer vi den andre parten og hvordan kommunikasjonen utvikler seg. Virkeligheten blir tilgjengelig for oss ved at vi kan observere den andres kroppsspråk, og dermed avgjøre om den andre snakker sant eller usant. Hvis noen smiler til oss vil vi for eksempel tolke dette positivt, men det kan også være at den andre lurer oss med å ha et falskt smil. Dette er imidlertid vanskelig å oppdage og vi vil aldri kunne oppfatte den andres subjektivitet på samme måte som vår egen.

Hva den andre sier og mener kan senere få konsekvenser for våre valg. For eksempel vil en uttalelse som er homonegativ kanskje påvirke homofile til å ikke ville dele denne siden av seg med denne personen. Berger og Luckmann (1966, s. 48) er opptatt av at våre oppfatninger av andre kan endres gjennom kommunikasjon. For eksempel kan vi ha oppfatninger om at en person ikke liker oss på bakgrunn av tidligere hendelser, men likevel endre mening om denne personen hvis den overbeviser oss gjennom ord og handling at han eller hun liker oss likevel.

Det sosialkonstruktivistiske perspektivet vil benyttes for å forklare hvordan informantene konstruerer sine virkelighetsoppfatninger. Det vil bidra til å synliggjøre hvilke mekanismer som påvirker informantene i deres konstruksjon av virkeligheten og hvordan disse konstruksjonene får konsekvenser for bygdeungdommens utkomstprosesser.

2.2 Identitetskonstruksjoner i det moderne samfunnet

«Hvem er jeg?» er et spørsmål vi hele tiden er nødt til å ta stilling til, enten det er blant venner, eller i jobb eller skolesammenheng. Når vi kommuniserer med andre er det vanlig å dele personlige erfaringer, og det å fortelle om seg selv er viktig del av å bli kjent med andre mennesker. I det sosiologiske fagfeltet har identitetsteori blitt mer og mer aktuelt etter at samfunnet ble mer moderne og vi fikk flere valgmuligheter for livene våre.

Ifølge Anthony Giddens (1991) har identitet fått en annen rolle enn tidligere. I det moderne samfunnet, er ikke lenger livene «bestemt for oss». Mindre skille mellom sosiale klasser og flere muligheter for folk flest er den store endringen som gjør at individet blir stilt ovenfor andre valg enn i mer konservative samfunn. Vi arver ikke lenger en identitet på grunn av sosial posisjon, men er nødt til å skape vår egen identitet. Identiteten skaper vi på bakgrunn av de valgene vi til stadighet tar, og valgene vi tar i dag påvirker også hvordan vi velger i fremtiden. Hver dag blir vi stilt ovenfor valg som hvilket antrekk man skal velge, om man skal kjøre kollektivt eller ta bilen, eller om man skal velge sunt eller usunt i matveien. Giddens (1991) mener at individet tar disse valgene på bakgrunn av erfaring fra fortiden, nåtiden som vi lever i og ønskene om hvordan fremtiden skal være. Valgene vi tar vil påvirke hvordan andre oppfatter oss, og siden vi bryr oss om hva andre mener om oss vil dette igjen påvirke hvordan vi oppfatter oss selv. Valgene vi tar påvirker altså vår identitet og vi holder en historie gående om hvem vi er.

Identitetsperspektivet er relevant fordi det kan belyse hvorfor bygdeungdommen tar forskjellige valg når det gjelder utkomstprosesser, og hvordan disse valgene tas med tanke på menneskene de omgås.

2.3 Selvpresentasjon og inntrykkstyring

Mead (1962) er kjent for sine teorier om selvet, og mener at vi består av et «jeg» og et «meg». Mead mener at vår identitet formes gjennom samspillet mellom «jeg» og «meg». Vi har et samspill med menneskene rundt oss, og danner oss bilder av hvordan «de andre» ønsker at vi skal være, og innretter oss deretter (Mead, 1962). Mead (1962) argumenterer for at «meg» er et resultat av hvordan vi oppfatter at andre ønsker at vi skal være, og vi at vi prøver å rette oss

etter denne oppfatningen. Dette kan innebære, utseende, vokale ytringer og handlingene vi foretar oss (Mead, 1962). «Jeg» er den som handler, og «meg» blir et resultat av det jeg tror andre vil oppfatte meg som. Hvor stor påvirkning «de andre» vil ha på oss, varierer etter hvor nære de er, eller hvor betydningsfulle de er for oss (Mead, 1962). Derfor vil mennesker som vi omgås ofte og har et nært forhold til, ha stor innvirkning på hvordan vi oppfatter oss selv.

Erving Goffman (1992) er opptatt av sosiale samspill mellom mennesker, og hvordan vi som individer er opptatt av hva andre mener om oss. I sin teori om hverdagens rollespill tar han utgangspunkt i en teaterscene for å forklare hvordan vi som mennesker planlegger hvordan vi skal fremstå for andre. Han benytter begrepene *frontstage* og *backstage*. Frontstage betegner vår oppførsel når vi er «på scenen», foran et publikum, ergo når vi sosialisere med andre mennesker. Backstage forklarer han som tiden «bak scenen» der vi planlegger, øver og bestemmer hvordan vi vil fremstå i vår frontstage (Goffman 1992). Det vi legger vekt på i backstage er å planlegge på en slik måte at vi blir oppfattet slik vi ønsker å bli oppfattet i møte med andre.

Goffman har også skrevet om begrepet *inntrykksstyring*. Med dette begrepet mener han at vi som mennesker er opptatt av å styre eller kontrollere hvilke inntrykk de vi samhandler med får av oss. Som mennesker både *gir* vi, og *avgir* inntrykk. Når vi styrer våre handlinger for at andre skal oppfatte oss på en viss måte, sier Goffman at vi *gir* et inntrykk. Inntrykkene vi *avgir* er de inntrykkene som er mer ubevisst og utilsiktet, for eksempel ved at vi kan virke nervøse fordi kroppen reagerer med å rødme eller skjelve (Goffman, 2014, s. 24). Goffman presenterer tre kategorier for hvordan vi kan styre andres inntrykk av oss.

Den første kategorien kalles *form*, og handler om måten vi uttrykker oss på, både muntlig og skriftlig og non-verbalt. Her er både hva man sier, og måten man sier det på viktig for hvordan andre oppfatter oss (Goffman, 1992). Hvis du for eksempel vil overbevise noen om at du er heterofil er du nødt til å fortelle det på en overbevisende måte, slik at ingen betviler at det du forteller er sant. Kroppsspråket spiller i tillegg en viktig rolle når det gjelder form.

Utsmykning handler om hvordan vi fremstår for andre utseendemessig, både når det gjelder valg av hårfarge, klesstil, sminke og smykker. Hvordan man utsmykker seg kan fortelle mye om en persons tilhørighet eller personlighet (Goffman, 1992). Innenfor de seksuelle kategoriene har man for eksempel en del stereotyper om at homofile gutter gjerne er mer feminine, og at homofile jenter gjerne er mer maskuline (Skeiv Ungdom, 2017). Hvis man ønsker å skjule at man er en homofil mann kan man derfor prøve å passe inn i utsendenormene til heterofile menn,

og dermed styre inntrykkene til de man omgås med. På samme måte kan man også benytte stereotypisk utsmykning for å fremme seksuell legning.

Den siste kategorien kaller Goffman for *kulisser og rekvisita*. Kulissene handler om hvordan omgivelsene våre er arrangert (Goffman, 1992). Dette kan for eksempel være hvordan vi innreder hjemmene våre, og hvem man lar seg avbilde med og hvor. Hvilke bilder man legger ut på sosiale medier kan være en måte og styre kulissene på. Både for å vise at man er skeiv, eller skjule det. Selv om man deltar på Pride-festivalen er det ikke sikkert man vil at andre skal se det, og derfor unnlater man å legge ut bildene for å unngå å skape spørsmål om egen legning. Med inntrykksstyring kan vi både skjule og fremheve egenskaper om oss selv, som vil ønsker at andre skal se/ikke se.

Goffman er opptatt av hvordan vi planlegger egen selvfremstilling for å bli sett på en ønsket måte. Goffmans begreper vil være relevant for å forklare hvordan bygdeungdommen ønsker å bli sett og hvordan de skjuler, eller fremhever sider ved seg selv i møte med bygdesamfunnet. Meads bidrag om de betydningsfulle andre er interessant for å forklare hvorfor menneskene som bygdeungdommen omgås har innvirkning på deres utkomstprosess.

2.4 Sosiale steder

Et sted er noe vi alle forholder oss til fordi vi alltid er på et eller annet sted. Bostedet vårt vil for eksempel ha mye å si for oss, fordi det er her vi lever ut våre hverdagslige liv. Man kan både ha positive og negative tanker om et sted, noe som får konsekvenser for hvilken stedstilknytning vi føler til stedet. (Berg, 2016). Det er flere måter å kategorisere et sted på, men i denne oppgaven vil et relasjonelt stedsbegrep være av interesse. Det relasjonelle stedsbegrepet handler om at stedets særegenhet og identitet defineres igjennom stedets sosiale relasjoner og forbindelser. Fordi vi som mennesker også mest sannsynlig vil ha sosiale relasjoner utenfor det «lokale» stedet, vil også denne formen for sted mangle en klar grense, slik som en kommunegrense. Det som kjennetegner et sted vil være avhengig av normsettet som er på stedet, noe som igjen bestemmes av de sosiale maktstrukturene (Berg, 2016). Gjennom oppgaven vil de sosiale strukturene som informantene opplever på sine hjemsteder bli belyst, derfor er en diskusjon av sted og stedstilknytning nyttig for å gi en forklaring av informantenes erfaringer med hjembygda. For å diskutere informantenes oppfattelse av hjemstedet vil jeg også benytte feltbegrepet til Bourdieu (1984) og Cresswells (1996) forståelse av begrepene *In Place* og *Out of Place*.

2.4.1 Bourdieu – Sosiale felt

Ifølge Pierre Bourdieu (1984) er vår verden et sosialt rom, hvor vi posisjonerer oss i et hierarki innenfor den sosiale klassestrukturen. Hvilken posisjon man får innenfor det sosiale rommet avhenger av hvilken type kapital og ressurser, som individet besitter. Bourdieu (1986) forklarer kapital som de ressurser man har, enten innenfor den økonomiske, den sosiale eller den kulturelle sfære. Bourdieu (1984) mener at det sosiale rommet kan deles inn i ulike sosiale felter. Et felt kan forklares som en sosial gruppering av mennesker med en felles interesse, og kan variere i størrelse og rom, fra for eksempel en mindre vennegjeng til store organisasjoner. Bourdieu mener at det innenfor et hvert felt eksisterer en «doxa», som forklares som allment gitte spilleregler. Man kan forklare det som et sett med normer som eksisterer innenfor et spesifikt felt og er kjent for alle feltets medlemmer. Å følge spillereglene er essensielt for få anerkjennelse og opprettholde/øke sin posisjon innenfor det sosiale feltet, noe Bourdieu (1984) vektlegger som viktig for en aktør. Hvis man bryter med normene innenfor et sosialt felt vil man risikere å oppleve sanksjonering fra de andre medlemmene i feltet og å kunne miste sin posisjon innenfor feltet. Hvilke normer og spilleregler som er gjeldende vil variere innenfor ulike felt.

Bourdieu's teori om sosiale felt vil være relevant i analysen av skeive utkomstprosesser. Feltbegrepet kan bli nyttig for å diskutere forskjeller i den sosiale dynamikken innenfor ulike bygdesamfunn. Spillereglene (doxa) som finnes innenfor disse feltene kan bidra til å forklare hvilke valg bygdeungdommen tar i det sosiale makthierarkiet.

2.4.2 Cresswell – In Place / Out of Place

Tim Cresswell (1996) har en viktig rolle innenfor det geografiske fagfeltet og har et interessant samfunnsgeografisk bidrag gjennom sin forståelse av *In Place* og *Out of Place*. I likhet med Bourdieu (1984) ser Cresswell (1996) verden som et sosialt konstruert sted hvor vi skaper normer og regler for hva som passer inn på ulike steder. Vi knytter altså ulike normsett til konkrete steder, slik som en butikk, eller en utdanningsinstitusjon. I en butikk handler vi, mens vi i en utdanningsinstitusjon lærer. Hvis man setter seg ned i en dagligvareforretning og leser bok vil man kanskje oppleve å bli sett på som *out of place* fordi denne oppførselen ikke hører hjemme på stedet. Ulike grupper mennesker kan ha ulike ideer om hva som er passende atferd på et spesifikt sted, noe som kan skape ulike stedsnormer. Cresswell (1996) mener i likhet med Bourdieu at noen individer har mer makt enn andre til å definere normene som skal gjelde på et sted. De normene som flest er enig i kalles et ortodokst normsett.

Som individer vil vi ha en tilknytning til våre hjemsteder, enten den er i positiv eller negativ grad. Hvis et individ føler seg velkommen på hjemstedet, og føler en sterk stedstilknytning betegner Cresswell (1996) dette med at individet føler seg *in place*. I motsatt tilfelle hvis individet ikke føler at sin identitet passer overens med de opplevde normene på hjemstedet, kan individet føle seg *out of place*. Hvis man for eksempel er skeiv i et bygdesamfunn hvor man oppfatter at skeive ikke er velkommen, vil man altså kunne føle seg *out of place*. Hvis man også forteller det til de andre på stedet vil de også kunne oppleve den skeive som truende overfor stedets normer.

Cresswells begreper *in place* og *out of place* er relevante for å forklare hvorvidt bygdeungdommen føler tilhørighet til stedene de befinner seg.

3.0 Metode

I metodekapittelet vil jeg gå igjennom valg av forskningsmetode og utdype hvilke valg som er gjort underveis i forskningsprosessen. Jeg vil fortelle om alle stegene i forskningen, både forarbeid, gjennomføring av intervjuer, og behandling av data. Til slutt vil jeg diskutere forskningseffekter og kvalitet. Prosjektet er godkjent av Personvernombudet for forskning ved Norsk senter for forskningsdata (NSD) og har prosjektnummer 52158.

3.1 Valg av metode

Til dette forskningsprosjektet har jeg valgt en kvalitativ forskningsmetode. Målet for forskningsprosjektet er å få innblikk i hvordan bygdeungdom opplever bygda og prosessen rundt det å komme ut som skeiv. Thagaard (2004) vektlegger at kvalitative studier egner seg når en søker innsikt i sosiale fenomener, slik de blir opplevd og forståes av informantene selv. Tema om legning og utkomst er en veldig individuell opplevelse, og for å besvare problemstillingen kreves det data om hvordan de skeive selv opplever de ulike aspektene rundt utkomstprosessen. Det kvalitative forskningsintervjuet søker å forstå verden ut fra individets egne opplevelser (Kvale og Brinkmann 2015, s.20). Tematikken i prosjektet gjør det naturlig å velge samtale som forskningsmetode, fordi det vil gi et bilde av den enkeltes erfaringer.

3.1.1 Dybdeintervju

Dybdeintervjuet, også kalt semi-strukturert intervju, åpner for at informantene får fortalt sin historie grundig. Intervjuet foregår ved at informant og forsker setter seg ned og gjennomfører en fri og relativt lang samtale rundt ett eller flere tema som forsker på forhånd har bestemt. For å få innsikt i tema er det viktig at forskeren skaper en god og avslappet stemning, samt stiller spørsmål som stimulerer til detaljerte svar (Seale, Gobo, Gubrium, og Silverman 2010, s. 15). Jeg har valgt å benytte meg av dybdeintervju som metode fordi det gir informantene tid til å svare grundig og reflektere over spørsmålene de blir stilt. Tjora (2012) vektlegger at dybdeintervjuets varighet og struktur gir forskeren mulighet til å ta tak i tematikk som eventuelt skulle komme opp, og gjør det også mulig å tilpasse samtalen etter hver enkelt sin situasjon.

3.2 Innsamling og bearbeiding av data

For å finne informanter vurderte jeg først å kun benytte nettverket mitt, men etter litt tid i tenkeboksen kom jeg på at jeg kunne ta kontakt med organisasjonen Skeiv Ungdom. Jeg sendte dem en mail med en forespørsel om å fronte undersøkelsen på en Facebook-side for skeive. Jeg sendte dem informasjonsskrivet og intervjuguiden, som de ønsket å godkjenne, før jeg kunne

reklamere for undersøkelsen. Jeg fikk positiv respons fra Skeiv Ungdom og skrev derfor et innlegg på Facebook-siden, og la ved informasjonsskrivet som fil (Se vedlegg 1 og 4).

I etterkant av innlegget tok flere personer kontakt med meg via mail og meldte seg til undersøkelsen. Før jeg avtalte intervjuer dobbeltsjekket jeg at informantene passet innenfor de kriteriene jeg hadde satt. Fra denne rekrutteringen endte jeg kun opp med fem informanter, og måtte derfor finne en ny måte å nå ut på. Jeg valgte å skrive et lignende innlegg på min egen Facebook-vegg, som flere av mine venner delte på sine vegger igjen, eller direkte med sine venner (Se vedlegg 2). Etter dette innlegget tok flere personer kontakt med meg, og jeg sendte ut informasjonsskriv til samtlige. Denne rekrutteringsrunden resulterte i tre informanter til. Totalt åtte informanter.

3.2.1 Utvalg

Når jeg skulle finne informanter satte jeg noen kriterier. Det første kriteriet jeg stilte var at de skulle være skeive. Det andre kriteriet innebar at de skulle komme fra et sted som de selv betegner som et bygdesamfunn. Jeg ønsket også å ha forholdsvis unge mennesker slik at utkomstprosessen skulle være friskt i minne. Derfor satte jeg et ca. aldersspenn på 18-25 år. Jeg var både interessert i å høre om utkomsthistoriene til de som kom ut mens de bodde hjemme, og de som hadde flyttet før de kom ut. Informantene trengte ikke å bo på hjemstedet i dag.

Utvalget består av åtte skeive mennesker mellom 22 – 26 år. De kommer fra ulike typer bygdesamfunn over hele landet, både store og små. Jeg velger å skjule informasjon om størrelse på informantenes hjemsteder, siden dette kan avsløre informantenes anonymitet og heller ikke er en avgjørende faktor for diskusjonene i oppgaven. Informantene definerer seg enten som homofil, skeiv eller panfil. Skeiv er en fornorskning av det engelske begrepet *queer*, og når man definerer seg som skeiv bryter man mot noen av de tradisjonelle normene om kjønn og seksualitet. Ofte benyttes begrepet for å unngå å dele mennesker inn i kategorier basert på legning. Homofil benyttes om mennesker som kan bli forelsket og/eller seksuelt tiltrukket av noen av samme kjønn (Skeiv Ungdom, 2017). Panfili er å tiltrekkes følelsesmessig og/eller seksuelt av en person uavhengig av biologisk kjønn eller kjønnsidentitet (Panfili, 2017). For å bevare anonymiteten til informantene på en god måte blir de kun presentert med et pseudonym, alder og legning.

Tabell 1 - Presentasjon av informanter

Navn (pseudonym)	Alder	Legning
Anders	22	Homofil
Brage	23	Homofil
Camilla	25	Panfil
Dina	23	Panfil
Erika	22	Skeiv
Filip	26	Homofil
Gaute	26	Skeiv
Hanne	24	Panfil

3.2.2 Intervjuguide

Under intervjuene benyttet jeg meg av en fyldig intervjuguide for å sikre at jeg fikk svar på problemstillingen min (se vedlegg 3). Jeg benyttet Tjoras (2012) mal for dybdeintervjuer, hvor jeg startet med innledningsspørsmål for å skape en naturlig og lett start på samtalen. Dette var generelle spørsmål som alder og interesser. Deretter spurte jeg om oppveksten til informantene og deres tanker om bygda. Videre spurte jeg om generelle tanker rundt skeiv identitet, før jeg beveget meg inn på informantenes egne utkomsthistorier og opplevelser av tiden i skapet, hvor jeg både hadde et fokus på positive og negative opplevelser. Jeg avsluttet intervjuet med noen avslutningsspørsmål hvor jeg forsøkte å runde av intervjuet på en god måte. Etter jeg hadde gått igjennom guiden spurte jeg om det var noe annet informanten ønsket å meddele, slik at informantene skulle føle at de fikk sagt det de hadde på hjertet.

Intervjuguiden utformet jeg helt i starten av prosjektet da denne måtte være med i søknaden til NSD. Etter godkjenning fra NSD testet jeg ut guiden i et testintervju for å se om guiden var grundig nok, og om det var mangler for å besvare problemstillingen. I de første intervjuene fungerte guiden godt, og jeg endte opp med intervjuer på ca. 1 time. Jeg hadde i utgangspunktet skilt intervjuguidene i to, hvor jeg i den ene tok utgangspunkt i bygdeungdom som kom ut mens de bodde på hjemstedet, og i den andre, bygdeungdom som kom ut etter de hadde flyttet vekk til byer. Det viste seg etterhvert at informantene ikke kunne settes i en slik todelt bås. En av informantene kom ut mens han var på en lengre reise, men han bodde fortsatt på hjemstedet. En annen hadde flyttet kun 30 minutter vekk for å gå på videregående fordi det var den nærmeste skolen. Det at intervjuguiden var delt mellom å komme ut i byen versus på bygda ble derfor en svakhet ved guiden, da det for flere av informantene ikke var snakk om enten eller.

Kunnskapen som kommer ut av dybdeintervjuer er ikke noe som bare blir funnet, men er avhengig av at intervjuerens spørsmål og informantens svar, noe som skapes i fellesskap gjennom å være aktiv og tilstede i intervjuet (Kvale og Brinkman, 2015, s.77). Svakheten i guiden gjorde at jeg ble jeg mer bevisst ved de neste intervjuene og formulerte spørsmålene etter situasjonen til hver enkelt informant. Jeg beholdt test-intervjuene som del av datamaterialet da jeg oppfattet at de inneholdt interessante data.

Et av spørsmålene i guiden handlet om informantens kjønn, noe jeg til tider syntes var vanskelig å spørre etter, da det for meg ofte virket åpenbart hva slags kjønn informanten hadde, både på grunn av utseendet, navn og hvordan de omtalte legningen sin. Jeg ønsket ikke å fornærme informanten ved å spørre, men samtidig ønsket jeg ikke å virke forutinntatt, og anta noe om personens kjønn. Dette gjorde så jeg noen ganger så an situasjonen. Jeg hadde et annet spørsmål om informantens tanker om kjønn og legning, og der kom det ofte frem uten at jeg behøvde å spørre direkte. Alle informantene definerer seg innenfor de tradisjonelle kjønnskategoriene, men flere har også uttrykt at de synes forventningene til kjønnskategoriene er vanskelig å forholde seg til.

3.2.3 Gjennomføring av intervjuer og transkribering

Når jeg avtalte intervjuer med informantene forklarte jeg at jeg ønsket at vi fant et sted som vi kunne være i fred og at det var opp til informantene hvor de ville møtes. Fem av intervjuene foregikk ansikt til ansikt i behagelige rom hvor jeg og informanten fikk være uten å bli forstyrret. Informantene fikk selv velge hvor de ville møtes for intervju, slik at de skulle oppleve intervjusituasjonen som positiv. Tjora (2012) vektlegger at trygghet for informantene er viktig i intervjusituasjonen. Når informantene selv får velge sted for intervjuet kan dette bidra til å styre tryggheten. Tre av informantene som ønsket å bidra har blitt intervjuet over Skype på grunn av reiseavstand og økonomiske årsaker. Disse tre informantene foreslo selv å delta over Skype når de kontaktet meg.

Skype er program som tilbyr gratis videosamtaler over internett, og gjør det mulig å kommunisere over både korte og lange avstander (Skype, 2017). Samtalene jeg hadde med disse informantene ble planlagt via e-post. Vi delte brukernavn og måtte deretter legge til hverandre som kontakt i Skype før vi kunne gjennomføre samtalen. Når man benytter seg av telefonintervju kan det være vanskelig å ta høyde for kroppsspråk, og man kan miste noe av samtalekvaliteten (Tjora 2012). Ved å velge Skype i stedet for telefon gav dette mulighet til et videoaspekt, hvor informant og intervjuer kan se hverandre. I videosamtalen kunne jeg og

informantene se hverandres mimikk. Likevel kan det tenkes at denne måten å intervju på kan medbringe en svakhet sett i forhold til et intervju ansikt-til-ansikt, da man ikke oppnår samme type kontakt på avstand. En annen svakhet med Skype-intervjuet er at man er avhengig av stabil internett-tilgang, for å unngå at samtalen blir brutt eller skurrete. Dette ble litt problematisk i ett av intervjuene, noe som medførte av informanten måtte gjenta seg selv. Avstanden Skype-intervjuet gir kan også oppleves positivt. Det kan tenkes at noen vil være mer bekvem med å snakke om temaet på avstand, og det kan føles mer anonymt. Det at informantene ikke ser intervjuguiden eller båndopptakeren, vil også kunne være en styrke da intervjuet kan oppleves mindre formelt.

Alle informantene samtykket til at intervjuene kunne tas opp med båndopptaker og deretter transkriberes. Jeg forsikret informantene om at lydfilen kun ville bli brukt av meg, og at den ville bli slettet etter at transkriberingen var ferdig. En av informantene ville gjerne se over transkripsjonen i ettertid. Jeg sendte denne på e-post og fikk godkjenning fra informanten. Transkribering fører til at informantens sitater kan gjengis nøyaktig slik de ble kommunisert under intervjuet, noe som kan føre til en viss transparens i forskningen (Tjora, 2012). Ved å selv transkribere intervjuene kunne jeg allerede da starte en analyseprosess i hodet, og være mer forberedt når jeg senere skulle analysere. Intervjuenes varighet varierer mellom 50 og 80 minutter. De siste intervjuene var preget av gjentakende mønstre og jeg følte derfor at jeg hadde nådd ett metningspunkt. Jeg endte opp med åtte informanter.

3.2.4 Koding, kategorisering og analyse

Etter at transkriberingene var gjennomført har dataene blitt kodet, og kategorisert og deretter analysert. Jeg kodet dataene ved å trekke ut essensen i informantens sitater og lage tekstmære koder. Deretter strukturerte jeg kodene og endte opp med seks kategorier. Jeg har valgt å ta med fire av disse kategoriene videre, da jeg mener at de har god relevans for å besvare problemstillingen. De fire kategoriene er:

1. Hvordan informantene opplever bygda
2. Tiden i skapet
3. Forventninger til å komme ut
4. Utkomstsituasjoner

I analysen har jeg presentert funn som gjør seg gjeldende for mange av informantene, men jeg har også fokusert på enkelthistorier. For meg har det vært viktig å presentere mange sitater i analysen fordi jeg mener at dette gir lesere godt innsyn i datamaterialet og nærhet til empirien.

For å forklare sitatene legger jeg også til informasjon som kommer frem andre steder i intervjuene, men som på grunn av leservennlighet kun blir gjenfortalt narrativt.

3.3 Forskerrollen og etiske betraktninger

Som forsker vil man alltid ha en effekt på forskningen. I intervjusituasjonen bestemmer intervjueren tematikk og hvilke spørsmål som blir stilt, og gir gjennom samtalen også tilbakemeldinger til informanten, både bevisst og ubevisst.

Jeg har selv vokst opp i et større bygdesamfunn, men siden jeg ikke selv betegner meg som skeiv hadde jeg ingen personlig erfaring på forskningsfeltet. Etter at jeg flyttet til Trondheim og tok del i studiemiljøet har jeg fått flere skeive venner, noe som har medført en del historier om hvordan det er å være skeiv. Hjemme kjente jeg ingen som var skeive, men har hørt at flere har kommet ut etter at de ble voksne. Det at jeg i et større bygdesamfunn ikke kjente til noen skeive i oppveksten er for meg underlig, derfor hadde jeg på forhånd noen tanker om at dette kanskje var «et vanskelig sted å være skeiv». Før jeg begynte å lese tidligere forskning hadde jeg derfor noen forestillinger om at det å være skeiv på bygda var vanskelig. Det at jeg ikke hadde så mye kunnskap om tematikken før jeg startet med prosjektet har vært utfordrende når det gjelder forutinntatthet. Jeg har lagt merke til at jeg har vært litt «svart/hvit» på flere områder. For det første var intervjuguiden min splittet mellom bygd og by, noe som ikke passet for flere av informantene mine. For det andre forventet jeg at alle informantene visste at de var skeive gjennom oppveksten, noe som et par av de fant ut tidlig i 20-årene. Det at jeg var forutinntatt i intervjuguiden la jeg raskt merke til, og prøvde derfor å stille oppfølgingsspørsmål som passet bedre til den enkelte informantens situasjon.

Et annet viktig moment er meg som forsker i intervjusituasjonen. For å ikke lede informantene, men få så ærlige svar som mulig ble det viktig å ikke gi uttrykk for egne meninger og refleksjoner. Dette var noen ganger utfordrende siden vi ofte snakket om ganske følelsesladde tema, og jeg opplevde flere ganger å bli rørt av informantenes historier. Jeg prøvde å forholde meg ganske nøytral, men samtidig være støttende ovenfor informantene for å bevare en god stemning i intervjuet. Jeg var også opptatt av å ha en spørrende rolle, og heller spørre en gang for mye enn en gang for lite.

En viktig faktor når man reflekterer over forskningsetikk er informasjonen til informanter og behandling av deres anonymitet (Kvale og Brinkmann 2015; Ringdal, 2013; Tjora, 2012). Informantene fikk et informasjonsskriv og samtykket til å delta i undersøkelsen. Jeg forsikret dem om at jeg ville behandle personopplysninger forsiktig og at de gjennom hele prosessen

kunne trekke seg, både i og etter intervjuet. Gjennom hele prosessen har deres anonymitet vært i mine tanker. For å bevare anonymiteten har jeg blant annet fjernet eller endret detaljer som gjør det lett å gjenkjenne informantene både i presentasjon av utvalget og i analysen. Jeg har her lagt vekt på å bevare sitatene mest mulig i tråd med hva informantene fortalte, og kun endret eller utelatt detaljer som var nødvendig for anonymisering.

3.4 Forskningskvalitet

En vurdering av forskningskvaliteten er viktig for å vise forskningens styrke og troverdighet. I et hvert forskningsprosjekt vil det være avgjørende å reflektere over de valg man har gjort.

For å diskutere forskningens kvalitet vil jeg reflektere rundt forskningens reliabilitet, validitet og generalisering.

3.4.1 Reliabilitet

Reliabilitet forteller noe om hvor troverdig forskningen er. Reliabilitet blir ofte sett i sammenheng med spørsmålet «ville vi fått de samme svarene hvis en annen forsker stilte de samme spørsmålene til andre tider?» (Kvale og Brinkman, 2015, s. 276). Altså hvilken påvirkning jeg som forsker har på informantenes svar. I en intervjusituasjon er nøyaktig samme utfall en umulighet, da samtaler og refleksjoner kan variere fra gang til gang. Likevel vil en diskusjon av datainnsamlingen og en refleksjon over forskerrollen styrke reliabiliteten (Seale et al., 2010). Jeg har prøvd å øke troverdigheten i forskningen ved å spørre de samme spørsmålene til de ulike informantene, samtidig har jeg hatt fokus på å stille oppfølgingsspørsmål til den enkeltes situasjon. Jeg har også prøvd å holde meg nøytral i intervjuene slik at informantenes svar skal være så lite påvirket av meg som overhode mulig. Tjora (2012, s. 203) påpeker at fullstendig nøytralitet aldri kan forekomme i kvalitativ forskning, men det er likevel viktig å forsøke å forholde seg objektiv. Dette har jeg gjort ved å unngå ledende spørsmål, og ved å ha ganske åpne spørsmål. Hvis noen av informantene sa «jeg vet ikke om dette er riktig, men» prøvde jeg å berolige de med at det ikke fantes riktig eller gale svar, og la vekt på at det er nettopp deres historier som er interessante. Med dette ønsket jeg å vise informantene tillitt slik at de ikke svarer det de tror jeg ønsker å høre. Dette kan være en faktor som kan styre reliabiliteten.

Som forsker vil man alltid ha med seg noe av sin subjektivitet inn i en forskningsprosess, eksempelvis ved å være forutinntatt. Tjora (2012) poengterer at forskerens engasjement kan oppleves som støy. For å unngå dette har jeg forsøkt å ta en objektiv rolle hvor mitt mål var å undersøke og være åpen for informantenes historier. Det at jeg ikke er i samme situasjon som informantene kan være en styrke da jeg ikke vil være like forutinntatt, som hvis jeg hadde egne

erfaringer på området. Samtidig kan det å være fersk på forskningsfeltet også bringe med seg noen utfordringer, da jeg ikke har like mye kunnskap.

Ingen av mine informanter er nære bekjente. Hvis man er for nær i sin relasjon til informantene kan det være vanskelig for informantene å dele sine historier (Kvale og Brinkmann, 2015; Tjora, 2012). Det at mine informanter og jeg ikke har en nær relasjon kan styrke reliabiliteten, da det antakeligvis vil være lettere for informantene å dele historier til en nøytral forsker. Samtidig har jeg også fokusert på å fortelle informantene om anonymiseringsprosessen. Når informantene er trygge på at de blir anonymisert, vil det være lettere å dele personlige detaljer.

3.4.2 Validitet

Når man skal diskutere validitet er det viktig å reflektere over metodevalget. Er metoden egnet til å forske på det som skal undersøkes, og er mine funn faktisk et svar på de spørsmålene jeg forsøker å stille? (Kvale og Brinkmann, 2015; Ringdal, 2013; Tjora, 2012). Denne undersøkelsen er basert på forskningsspørsmålet «*På hvilke måter kan forestillinger om det rurale påvirke utkomstprosessen til skeiv bygdeungdom?*». Jeg mener at den beste måten å besvare dette spørsmålet på er å ta utgangspunkt i bygdeungdommens egne erfaringer og refleksjoner. Det er deres subjektive opplevelse av bygda som kan påvirke deres utkomstprosess, og dette vil variere fra individ til individ. Jeg mener at dybdeintervjuet fungerer godt til å besvare spørsmålet, da denne metoden gir et grundig innblikk i enkeltindividets historie. I intervjuene var jeg opptatt av å forstå hva informantene mente. I de tilfellene hvor dette ikke kom tydelig frem, stilte jeg oppfølgingsspørsmål for å forsikre meg om at jeg hadde forstått informantene riktig.

Validitet kan også knyttes til om tolkningene forskeren kommer frem til er i samsvar med den virkeligheten forskeren har studert (Thagaard, 2009, s. 201). I utvalget av sitater har jeg forsøkt å velge de sitatene jeg mener best kan belyse forskningsspørsmålet. Det er vanskelig å si om de sitatene jeg har valgt også ville blitt valgt av andre forskere, men jeg har forsøkt å representere informantene mine på en god måte. Dette har jeg gjort ved å vise både negative og positive vinklinger. Jeg har også gjenfortalt om tematikken i sitatene jeg presenterer er representativ for mange av informantene, eller om dette kun gjelder et fåtall. På denne måten mener jeg at jeg har presentert et realistisk bilde av den virkeligheten informantene opplever. Jeg har også vektlagt bruk av sitater da jeg mener at dette gir god innsikt for den som leser, og gir mulighet til å komme tett på empirien.

Tjora (2012) vektlegger at forskning bør skje i små skritt for å bevare validiteten. Jeg har støttet meg på tidligere forskning både i utarbeiding av forskningsdesignet, samt i analyseringen av mine data. Generelt har jeg forsøkt å redegjøre for mine forskningsvalg, slik at leseren skal få god innsikt i disse valgene.

3.4.3 Generalisering

Generalisering handler om hvordan mine funn kan være gyldig i andre situasjoner (Kvale og Brinkmann, 2015; Tjora, 2012). Denne studien er basert på 8 informanter, noe som ikke gir grunnlag for statistisk generalisering. Statistisk generalisering er ikke et mål innen kvalitativ forskning, men man kan likevel snakke om en overførbarhet til andre situasjoner (Ringdal, 2013). I denne studien intervjuer jeg mennesker som på en eller annen måte avviker fra de tradisjonelle normene for seksualitet i samfunnet. Det kan tenkes at mine funn kan ha en overførbarhet for andre skeive mennesker som er vokst opp i rurale strøk. I studien argumenterer jeg for at det er den generelle forestillingen av bygda og den sosiale dimensjonen på hjemstedet som er viktig for hvordan man opplever utkomstprosessen. Mine funn viser både negative og positive sider av bygda, og derfor vil antakeligvis flere kjenne seg igjen i noen av informantenes opplevelser, men ikke i alles. Dette vil avhenge av hvordan de selv opplever eget hjemsted.

Jeg argumenterer for at heteronormativitet har betydning for informantene. Kuhar og Svab (2014) har sammenlignet urbane og rurale strøk og fant at heteronormativiteten er vanlig begge steder. Det kan tenkes at noen av funnene kan være overførbare til de som er skeive i urbane strøk siden de også vil kunne avvike fra et heteronormativt samfunn.

Det kan også tenkes at studien kan ha overførbarhet til andre marginaliserte grupper i det rurale (og urbane) samfunnet, når det gjelder det å kjenne på utenforskap. Tid er et viktig element når det gjelder generalisering av skeiv forskning. Siden dette er et felt i rask positiv utvikling her til lands, både i holdningsundersøkelser og juridiske rettigheter, vil det også tenkes at resultatene vil være mindre generaliserbare etter hvert som tiden går.

4.0 Analyse

I dette kapitlet vil jeg presentere og analysere oppgavens datamateriale. Jeg vil diskutere funnene opp mot tidligere forskning og oppgavens teorigrunnlag. Analysekapitlet består av fire deler. Den første delen omhandler informantenes opplevelse av bygda. Dette kapitlet vil virke som et viktig bakteppe for å forklare de tre neste delene som handler om tiden i skapet, forventninger til å komme ut som skeiv, og selve utkomsten med reaksjoner. Til slutt i hver del oppsummerer jeg de viktigste funnene.

4.1 Hvordan opplever bygdeungdom bygdesamfunnet?

Informantene i undersøkelsen oppfatter hjembygda på ulike måter. Det generelle bildet av bygda er at det er et lite, men trygt sted hvor man kjenner til de fleste. Informantene forteller også om at det er vanskelig å passe inn hvis man skiller seg litt ut. Det er for eksempel ofte lite utvalg av fritidsinteresser, noe som begrenser muligheten til å utfolde seg og finne likesinnede.

4.1.1 Vennskap fordi vi må

Informantene opplever at det er lite muligheter for variasjon i sosiale relasjoner, og noen av informantene mener at man ender opp med å være venn med «de som finnes der», og at like interesser ikke er hovedgrunn for vennskap. Erika og Anders forteller det slik:

Det er ikke så mange å ta av, så jeg var jo venn med de i klassa. Jeg var nok en unge som var litt med alle, fant nok ikke helt plassen min. (...) Jeg er ikke venn med noen av dem nå, jeg passet liksom ikke helt inn, på en måte. – Erika

De vennene du har, er du kanskje ikke venn med fordi at dere passer så godt sammen, men fordi man må overleve. (...) Vi har ikke kontakt nå lenger, vi var bare sammen fordi vi var de eneste vi hadde da. - Anders

Erika forteller at hun aldri helt passet inn med de hun «måtte» være venn med som barn og at hun derfor ikke er venn med de i dag. Anders har en lignende erfaring, han legger vekt på at de kun var sammen fordi de var de eneste vennene de hadde, og at de ikke hadde så mye til felles. Erika og Anders sine sitater forteller oss noe om at det å ha like interesser kan være viktig for å passe inn i rurale områder, og at det å være annerledes kan være utfordrende. Informantene opplever at rurale områder mangler muligheter til å utfolde seg, noe som også er i tråd med tidligere forskning om hvordan andre ungdommer opplever bygda (Haugen og Villa 2008).

4.1.2 Den trygge bygda

Gaute og Hanne fremhever også det trygge i sitt syn på bygda. Hanne legger vekt på at det alltid var trygt å leke uten tilsyn, og Gaute legger vekt på samhold, og dugnadsånden som fantes i bygda:

Det er veldig preget av sånn dugnadsånd da, når det er skikvelder i lysløypa så sitter alle vakt etter tur. (...) Jeg føler det er en klisje, men også sant at det er trygt og jordnært, og godt fordi man er nær natur, for meg har det hvert fall vært det. (...) Jeg tror det gir en ro fordi man ikke er vokst opp med det hektiske bylivet. – Gaute

Jeg er veldig glad for at jeg har vokst opp på bygda. (...) Jeg kunne aldri tenkt meg å vokse opp i Oslo for eksempel. (...) Jeg føler ikke de har den friheten som vi har. Vi kunne sykle flere kilometer når vi var små, uten at foreldrene skulle være med, eller var redd det skulle skje noe med oss. – Hanne

Gaute forteller om at bygda er preget av at alle hjelper til når de arrangerer skikvelder i lysløypa og at klisjeen om at det er mer ro på bygda er ekte for han. Hanne legger også vekt på at man har mer trygghet og frihet på bygda, og at hun aldri kunne tenkt seg å vokse opp i en by som Oslo. Rye (2006) legger vekt på at rurale områder er preget av en fellesskapsfølelse og kollektiv handling, slik som Gaute også forteller om her. Tryggheten og fellesskapsfølelsen informantene opplever, kan sees i sammenheng med de idylliske forestillingene om bygdesamfunnet (Haugen og Villa, 2008). Begge sitatene viser at informantene har en positiv tilknytning til eget hjemsted, og setter pris på bygda i motsetning til «det hektiske bylivet» og oppvekstkårene urbane steder tilbyr.

4.1.3 Ryktebygda

Bygda som et sted for rykter har også vært sentralt i flere av informantenes fortellinger. Camilla og Dina forklarer det slik:

Jeg vil vel si det er mye normer og mye press som skal følges, og det er mye rykter, veldig mye rykter. Den dag i dag er fortsatt folk veldig opptatt av hva de som ikke bor i bygda lenger holder på med. (...) Mye fokus på det. (...) Jeg er veldig glad i den plassen, men det er nok for mye snakk for at jeg kunne bodd der selv. – Camilla

Det er mye lettere at rykter spres her i bygda, så man kan få dårlig rykte på seg mye kjappere enn i en storby rett og slett. – Dina

Camilla kunne aldri tenkt seg å flytte hjem til hjembygda fordi den er preget av mye normer og press, og hun mener det er for mye rykter der. Dina legger også vekt på at rykter spres lettere på bygda enn i en storby, noe som gjør at man raskere kan få et dårlig rykte. Informantenes fortellinger kan sees i sammenheng med den negative fremstillingen av rurale områder, og at det finnes sosial kontroll i bygdene (Cody og Welch, 1997; Granholt, 2011; Haugen og Villa, 2008; Kuhar og Svab, 2014; Rye, 2006). Bourdieu (1984) og Cresswell (1996) legger vekt på at sosiale normer knyttes til steder/felter. Informantene mener at rykter fort går hvis man stikker seg ut i bygda. Dette kan sees i sammenheng med Bourdieu og Cresswell ved at de som tilhører et sted/felt har regler/normer for hva som er «godtatt oppførsel». Hvis man bryter med normene, kan man oppleve sanksjoner fra andre i feltet. I dette tilfellet kan ryktene bli sett på som en

sanksjon, hvor man blir omtalt negativt. Dette kan tyde på at det er en smal ramme for hva som er godtatt, og at det er viktig å holde seg innenfor rammens ytterpunkter.

4.1.4 Mangel på skeive rollemodeller og trange maskuliniteter

Alle informantene oppfatter bygda som et sted med lite mangfold og få skeive rollemodeller.

Anders legger vekt på at det hadde vært godt å se andre skeive i sin opplevelse av bygda:

Det er jo det med mangel på rollemodeller, nå er det jo bedre enn det var da, jeg vet jo om et homofilt par og et kvinnepar, og det har blitt veldig godtatt i lokalsamfunnet nå. (...) Men det hadde vært godt å se folk som var åpne om det da jeg vokste opp. – Anders

Anders fremhever at det var få andre åpne homofile i bygda når han vokste opp, og at han skulle ønske å ha sett flere åpne skeive i oppveksten. Det at skeivhet i stor grad er usynlig på bygdene sier noe om at det er en heterofil levemåte som er det «normale» på bygda. Disse sitatene forteller derfor noe om at oppveksten på bygda er preget av en heteronormativitet slik som Røthing (2007, 2009) har funnet i det norske skolesystemet. Anders påpeker også at det hadde vært godt å se noen som var åpne skeive mens han vokste opp, dette kan tolkes til at han synes det var vanskelig å være annerledes når «ingen andre» var det. Det å føle seg alene som skeiv i rurale strøk omtales som et vanlig problem (Bell og Valentine, 1995; Cody og Welch, 1997; Eggebø et al., 2015; Kuhar og Svab 2014). Howard (1999) påpeker at det å ha et skeivt miljø hvor man kan møte likesinnede er viktig for å trives på bygda. Når man føler seg som «den eneste skeive i bygda» kan det tenkes at informanten også kan føle på det å være *out of place*. Cresswell (1996) påpeker at man kan føle seg *out of place* når man ikke føler at stedets normer godtar individets identitet. Hvordan normer kommer til syne trenger ikke nødvendigvis å være verbalt kommunisert. Når Anders ikke opplever at det finnes andre skeive i bygda kan det å være skeiv oppleves som en «unormal» ting, noe som ikke passer overens med det «normale». Siden man ikke passer inn i «det normale» vil han kunne kjenne seg *out of place*.

Brage vektlegger også at det var få andre skeive i oppveksten. Han følte at han ikke kunne fortelle om sin legning til andre:

Der jeg kommer fra så var det ingen andre jeg kunne dele det å være homofil med, det var på en måte kun meg. Jeg hadde en person i klassen som var homofil, men han var en jeg ikke følte jeg hadde en sånn relasjon til, for jeg følte meg annerledes enn han. Han var mer feminin enn meg og var ikke redd for å vise det heller. (...) Det var en politiker jeg visste om, som hadde stått frem i avisen, men det var ingen normal ting sånn sett. – Brage.

Brage opplevde at han ikke kunne betro seg til noen om at han var homofil. Selv om det var en annen gutt i klassen som var homofil, følte han seg ikke feminin på samme måte som han oppfattet klassekameraten. Connell (1995) påpeker at det til enhver tid eksisterer en

hegemonisk maskulinitet og at denne skiller seg fra det feminine. I Annes og Redlins (2012) forskningsprosjekt fant de at homofile menn fra rurale strøk ofte ikke ønsket å bli forbundet med den feminine stereotypen, men heller strebet etter å passe inn i den hegemoniske maskuliniteten. Brages sitat kan tolkes som at han ikke passer inn i den «homofile stereotypen» som knyttes til det feminine. Det at han ikke turte å fortelle om legningen sin kan tolkes som at han påvirkes av heteronormativitet og den hegemoniske maskuliniteten, og at han ikke ønsker å bli forbundet med stereotyper. I dette tilfellet er det ikke kun mangel på rollemodeller som fremstår problematisk, men også at samfunnet legger føringer for hvilke forventninger som stilles til kjønn. Man kan diskutere om denne hegemoniske maskuliniteten oppleves «trangere» på bygda. Berg og Forsberg (2003) og Hjelseth og Storstad (2011) har begge funnet at kjønnsrollemønstrene ofte er mer tradisjonelle i bygda. Når kjønnsrollemønstrene er mer tradisjonelle vil det kanskje medføre at de maskuline normfelleskapene tolererer mindre av feminine handlinger og uttrykk, blant menn.

Det kommer tydelig frem gjennom sitatene, at mangel på skeive rollemodeller kan være med å styrke heteronormativitet og hegemonisk maskulinitet. Når skeive rollemodeller ikke er synlig er det ingen som kan gå foran og vise at det er greit å skille seg ut som mann.

4.1.5 Lite informasjon om det å være skeiv

En ting som går igjen blant informantene er at de har fått for lite informasjon om det å være skeiv, både i skolesituasjon og generelt. Mangel på informasjon, i tillegg til at det har vært få andre skeive i oppvekstmiljøet, har påvirket muligheten til å utforske egen seksuell identitet. Bygdeungdommen mener at det å være skeiv oppfattes som annerledes blant folk på bygda, fordi det ikke er nok informasjon om hvor vanlig det er å være skeiv. Camilla forteller det slik:

Hvis vi for eksempel hadde hatt en helsestasjon som hadde vært litt oppdatert på det å ikke være heterofil da, så hadde det hjulpet veldig. (...) Å ha den sunne utviklingen som man har i tenårene med å utforske og alt det der. Det har jeg ikke gjort på en sunn måte da, fordi det er jo ingen som vil stå frem. (...) Altså det er mangelen på informasjon som er problemet, det er ikke at det ikke finnes folk som er skeive og har det bra. – Camilla

Camilla legger vekt på det har vært lite informasjon i bygda og mener at det hadde vært godt å ha en helsestasjon som kunne informere om det å være skeiv. Hun opplever også at hun ikke har hatt en sunn identitetsutvikling fordi hun ikke har fått nok informasjon, og fordi det har vært mangel på andre skeive å utforske med. Å mangle andre skeive å utforske egen seksuell identitet med, er et funn også i andre forskningsprosjekter (Cody og Welch, 1997; Howard, 1999; Kuhar og Svab, 2014). Samfunnets generelle mangel på informasjon viser seg her å være et problem for Camilla. Jeg tolker at Camilla mener at det finnes andre skeive i bygda, men at de også

holder legningen hemmelig. Siden informasjonen om hvor «vanlig» det er å være skeiv og at man kan leve gode liv som skeiv, uteblir, påvirker det i retning av at ingen vil stå frem. Når ingen vil stå frem blir det heller ingen å utforske med. Mangel på informasjon får altså en uant konsekvens.

Man kan se dette som et strukturproblem som får konsekvenser for aktørene. Berger og Luckmann (1966) argumenterer for at virkeligheten skapes og opprettholdes ved hjelp av for eksempel. Samfunnsinstitusjonene. Jeg tenker at arbeidet med å informere om det å være skeiv vil være en samfunnsoppgave, fordi det handler om livskvalitet for samfunnets deltakere. Hvis ulike samfunnsinstitusjoner slik som skole og helsevesen ikke bidrar med denne typen informasjon, vil jeg hevde at institusjonene er med på å legitimere og opprettholde et eldre tankesett preget av heteronormativitet og det patriarkalske systemet. Her vil informasjonsutelatelse kunne sees som en ikke-handling, men denne passive tilnærmingen får også konsekvenser for aktørene. Det å ikke handle, er også en handling.

Erika legger også vekt på at det er for lite informasjon om det å være skeiv, og at det oppleves som noe vanskelig blant mennesker i hjembygda:

De har ikke noe imot skeive, men jeg føler det henger litt igjen da, at det å være annerledes liksom, er så tungt og vanskelig. (...) Og jeg merker forskjell i bygd og by, i holdninger og sånn, det er mye mer fordommer hjemme. - Erika

Erika forteller at mennesker på hjemstedet har en holdning om at det å være annerledes er en vanskelig ting. I intervjuet forteller Erika om en situasjon hun ble vitne til, hvor en mor uttrykte bekymring for barnet sitt: «Hvordan skal det gå med dette homofile barnet her i bygda?». Erika mener at disse holdningene kan bidra til å gjøre det vanskeligere enn det trenger å være, fordi homofili snakkes om på en «stakkarlig» måte. Erikas fortelling er et eksempel på at måten man snakker om skeiv tematikk har betydning for skeives rolle i samfunnet og får konsekvenser for virkeligheten. Thomas-teoremet (Thomas og Thomas, 1928) er relevant her: Når man snakker om homofili som noe stakkarlig, vil det også oppleves som noe stakkarlig. Holdningen legitimeres og opprettholdes ved at man snakker om homofili som noe negativt. Særlig når det er mennesker som er betydningsfulle for oss vil dette kunne påvirke handling. Mead (1962) argumenterer for at vi ser oss selv gjennom menneskene som har betydning for oss. Når Erika opplever at de rundt henne snakker om homofili som noe stakkarlig, vil dette kunne få konsekvenser for hvordan hun opplever seg selv.

Både Erika og Camilla opplever at det å være skeiv er underinformert i samfunnet, og at det ikke oppleves like vanlig som det å være heterofil. Sitatene viser at samfunnene de lever i

fortsatt preges av sterk heteronormativitet, slik også tidligere forskning både her hjemme og utenlands peker på (Annes og Redlin, 2012; Cody og Welch, 1997; Eggebø et al., 2015; Kuhar og Svab, 2014; Leifson, 2006; Linn, 2009; Røthing 2007; Røthing, 2009; Thuen, 2006). Kuhar og Svab (2014) fant i sin sammenligningsstudie av homofile i rurale og urbane områder at heteronormativiteten var sterk både på rurale og urbane steder. Erika presiserer at hun merker forskjell mellom bygd og by når det gjelder holdninger generelt. Om det er forskjell mellom bygd og by har jeg ikke datagrunnlag til å si noe om, men det kommer tydelig frem av sitatene, at informantene mener at samfunnet i bygdene er preget av heteronormativitet. Jeg vil likevel peke på at informasjonsmangelen som informantene refererer til kan være større på bygda. Det kan tenkes at det i byene vil være lettere å danne skeive interesseorganisasjoner som kan spille en rolle når det gjelder informasjonsformidling av skeiv seksualitet.

4.1.6 Oppsummering

Bildet informantene beskriver av bygda er både positivt og negativt. Den positive siden som vektlegges er at bygda preges av fellesskap, frihet, trygghet og ro, noe som de ser i kontrast til et hektisk og farlig byliv. Fellesskapet som finnes i rurale samfunn kan også oppleves negativt fordi det er vanskelig å skille seg ut fra fellesskapets normsett. Å vokse opp som skeiv i små samfunn kan være vanskelig fordi man kan føle seg som «den eneste skeive i bygda». Det er få skeive rollemodeller og mangel på informasjon på bygdene noe som bidrar til en heteronormativitet og en følelse av å være alene. Dette får igjen følger for identiteten til informantene da de heteronormative bygdesamfunnene gjør det vanskelig å utforske egen seksualitet. Videre i analysen vil jeg diskutere hvordan dette bildet av bygda har påvirket utkomstprosessene til informantene.

4.2 Tiden «i skapet»

Å være «i skapet» betegnes som den tiden etter at man selv har skjønnet at man er skeiv, til man forteller det til andre (Hellesund, 2009). Informantene i undersøkelsen har forskjellige fortellinger om hvordan de opplevde tiden i skapet. Mens noen av informantene har holdt legningen sin skjult i flere år, har dette for et par av informantene vært informasjon som de kom ut med ganske raskt. Skap-fortellingene er viktig for å forstå hvilken betydning stedsoppfatninger har hatt for utkomsten. Informantene forteller om hvordan «det å være annerledes» blir slått ned på og hvordan de har taklet det de opplevde som et ekskluderende normfellesskap på hjemstedet.

4.2.1 Å skjule egen legning

Flere av informantene har på en eller annen måte bevisst prøvd å skjule legningen sin fra andre, både når det gjelder hva de har sagt, samt hvordan de har oppført seg. Gaute og Anders forteller om spesifikke situasjoner hvor de har skjult legningen sin:

Når jeg ser tilbake på det, så korrigerer jeg meg selv mye. Jeg hadde fått noen kommentarer når jeg gikk i 3,4,5 klassen om at jeg var femi, av de andre guttene i klassen. (...) Det gjorde at jeg begynte å oppføre meg mer maskulint, eller sånn jeg tenkte det var. (...) Jeg la stemmen dypere, og at kroppen ikke var så vimsete kanskje. Også i forhold til interesser, på ungdomsskolen hadde jeg lyst til å bli forfatter, og jeg tenkte at det kanskje ikke var helt lov, også ville jeg bli skuespiller, men det var litt for dramatisk. Jeg tonet meg selv ned. (...) Jeg har ikke tillatt meg selv å utforske hvem jeg var, fordi jeg har forventet å bli avvist på stereotypier og sånn. – Gaute

Jeg husker på ungdomsskolen at jeg var veldig bevisst på hvordan jeg satt, og det å ikke sitte homofilt. Og det er en absurd tanke, og hvordan holde hendene og sitte for å virke mer hetero da, det er ingen som skulle se at jeg var homo på den måten jeg satt på. (...) Også var det å ikke forsnakke seg, eller lyve da, til folk hvis de spør. – Anders

Gaute forteller at han korrigerer seg selv ved å legge stemmen dypere og være mer maskulin i fremtoningen. Han forteller også at han la lokk på interessene sine fordi han tenkte at det ikke var lov å skulle bli forfatter eller skuespiller. Han mener at en frykt for avvisning har påvirket identitetsutviklingen fordi han ikke lot seg selv utforske den han var. Anders forteller om hvordan han brukte mye energi på å sitte på en heterofil måte. Han var redd for å forsnakke seg, og synes det var ubehagelig å lyve hvis folk spurte om han var homofil. Både Anders og Gaute har brukt energi på å fremstå som heterofil gjennom å styre inntrykkene til menneskene rundt seg. Goffman (1992) vektlegger at vi er opptatt av hvordan andre mennesker oppfatter oss, og at vi styrer egen atferd for å bli oppfattet slik vi selv ønsker. Sitatene over viser til at det eksisterer en hegemonisk maskulinitet og at denne skiller seg fra det feminine, slik også Connell (1995) påpeker. For å passe inn det maskuline fellesskapet styrer Gaute og Anders sin fysiske fremtoning i retning av det de oppfatter som maskulint. Å styre kroppslig atferd passer inn under Goffmans (1992) form-begrep, fordi det er en non-verbale måte å fortelle noe om seg selv. Form innebærer i tillegg til det verbale det non-verbale. Gaute og Anders er eksempler på at korrigerende av kroppsspråket kan være avgjørende for å skjule legning. På dette tidspunktet var det viktigere å passe inn sammen med de andre, noe som førte til korrigerende av kropp og interesser. Informantene føyer seg etter de de opplever som godtatt oppførsel i lokalmiljøet.

Brage påpeker hvordan han ved hjelp av språket har skjult egen legning:

Jeg brukte nok ordet (homo) selv også, for å sikre meg. (...) Jeg tror at hver gang jeg har brukt ordet har jeg tenkt over det at.. *ja nå kan i hvert fall ikke de tro at jeg er homo!* (...) Jeg hadde ikke akseptert meg selv som homo da. (...) Innerst inne visste jeg at jeg var det, men jeg tenkte at det her kan gå over, jeg er fortsatt sånn som dem, jeg skal bli hetero en gang i tiden. – Brage

Brage forteller om at han selv kalte andre for homo for å sikre seg selv, og at hver gang han kalte noen andre for homo, så tenkte han over at ingen nå kunne tro at han var det. Brage benytter her en verbal måte for å skjule egen legning på, noe som også kan knyttes til Goffmans (1992) begrep om form. Formbegrepet handler både om hva vi sier og hvordan vi sier det. Når Brage kaller andre for homo tenker han at dette skal trekke oppmerksomheten vekk fra han, og på denne måten sørge for at de andre ikke fatter mistanke om at han er homofil. Brage forklarer at han på dette stadiet ikke hadde akseptert seg selv som homofil, og at han hadde et håp om at det var en fase som skulle gå over. Skeiv Ungdom (2017) forklarer internalisert homofobi ved at skeive tar opp i seg samfunnets negative holdninger til ikke-heterofile, og skammer seg eller undertrykker egne følelser. Det Brage forteller om å ikke akseptere seg selv som homo, kan peke mot at han hadde en internalisert homofobi på dette stadiet i livet, fordi han undertrykte denne delen av seg selv. Cody og Welch (1997) hevder at en slik fobi ofte kommer fordi man opplever negative utsagn om homofili og kjønnsroller fra andre.

Camilla inngikk heterofile forhold for å skjule egen legning:

Det gikk rykter om at hun ene i klassen min var lesbisk og når vi skulle skifte i garderoben ventet alle til hun var ferdig, og det var mye stigmatisering. (...) Etter hvert begynte jeg å kompensere på det at jeg tenkte på jenter.. Jeg ble for eksempel sammen med han ene i klassen. (...) Fordi jeg følte meg så feil da. (...) Selv om jeg ikke var interessert i han i det hele tatt, bare for å ikke komme i den posisjonen hun kom i da. – Camilla

Camilla hadde en venninne i klassen som ble hengt ut som lesbisk, og hun opplevde at venninnen ble mye stigmatisert på skolen. Fordi Camilla ikke ønsket å bli hengt ut slik venninnen ble, skjulte hun sin egen legning, ved å bli sammen med gutter, selv om hun ikke likte de. Dette eksempelet kan knyttes til teatermetaforen til Goffman (1992). Goffman mener at vi gjennomfører et rollespill i dagliglivet hvor vi planlegger hvordan vi skal fremføre våre liv for andre, for å bli oppfattet slik vi vil. Når Camilla er sammen med gutter selv om hun ikke liker dem kan dette fortelle noe om at hun spiller et «skuespill» for menneskene rundt seg, for å bli oppfattet som heterofil og unngå hets. Denne formen for inntrykkstyring kan knyttes til kulisser og rekvisita. Goffman (1992) forklarer kulisser og rekvisita som hvordan omgivelsene våre er arrangert. Ved å bli sammen med en gutt vil «gutten» fungere som en rekvisitt for Camilla. Cody og Welch (1997) fant også at det å gå in i heterofile forhold var en vanlig strategi for å skjule og undertrykke egen seksuell legning.

Et fellestrekk for de fire eksemplene over er at informantene har skjult legningen sin i skolealder. Informantene opplever tydelig at de må forholde seg til forventninger til kjønn. For å tydeliggjøre strukturene som får informantene til å legge lokk på seg selv argumenterer jeg

for å ta i bruk Bourdieus (1984) feltbegrep. Alle sosiale felt har en egen logikk og spilleregler for hvilken oppførsel som er anerkjent eller tillatt innenfor feltet. Disse spillereglene er kjent for alle aktører innenfor et felt, og aktørene konkurrerer innad i feltet for å oppnå makt. Ved å se ungdomsskolen som et sosialt felt kan man argumentere for at det vil være en kjent doxa blant feltets medlemmer. Når informantene styrer egen atferd for å skjule egen seksualitet kan dette tyde på at atferden de skjuler ikke er en del av det godtatte normsettet. Å bryte med feltets doxa kan føre til at informantene mister sin posisjon innenfor feltet. I ungdomsskolen kan man kanskje tenke seg at sanksjonene mot de som bryter med feltets doxa ville vært utestengelse eller mobbing. Gaute sier i sitt sitat at han fikk negative bemerkninger om at han var feminin, og Camilla vektlegger at en klassevenninne ble stigmatisert. Dette viser tydelig konsekvensene av å skille seg ut. Maktspillet om «å passe inn», som foregår mellom aktørene, viser at å skjule legning er en strategi for å overleve innenfor feltet. Her er det viktig å påpeke at ulike felt har ulike doxa, og at det ikke nødvendigvis vil være en homonegativ doxa på alle skoler. Det er den sosiale dimensjonen på ulike steder som får konsekvenser for individene som er der.

4.2.2 Det nøytrale skapet

Hanne og Dina har mer nøytrale beskrivelser av å være i skapet. Hanne kom ut som skeiv da hun gikk på en veldig åpen videregående skole, med flere skeive elever. Skolen lå et par timer unna hjemstedet i nærheten av en større by. Hun kom ut kun et par måneder etter at hun selv fant ut at hun var skeiv, fordi hun hadde fått seg kjæreste. Slik forteller Hanne om tiden i skapet:

Når jeg gikk på den skolen ble jeg nærmest dyttet ut av skapet, så du hadde ikke så mye valg, hehe. (...) Det var veldig spennende og nytt når jeg skjønnte at jeg var skeiv, men det var jo vanskelig å ikke snakke med så mange om det, men det var et valg jeg gjorde selv. For jeg ville finne ut litt alene, i stedet for at alle andre skulle gå rundt å fortelle meg hva jeg skulle gjøre, hva jeg skulle si, og hva jeg skulle føle. - Hanne

Hanne forteller at hun nærmest ble dyttet ut av skapet på skolen hun gikk på, og opplevde skolen som støttende ovenfor skeive. Hun opplevde tiden i skapet som spennende, men også at det var vanskelig å ikke fortelle det til noen. I samtalen med Hanne tolket jeg hennes fortelling som at det å finne ut om egen legning ikke var vanskelig for henne. Det som ble viktig for Hanne i månedene før hun kom ut, var å strukturere egne tanker på egenhånd. Hannes historie skiller seg fra de andres (i 4.2.1) ved at hun ikke aktivt går inn for å skjule sin legning gjennom kroppsbeherskelse eller ved å legge lokk på egne interesser. Siden hun har et miljø rundt seg som er støttende ovenfor skeive kan dette forklare hvorfor denne tiden ikke virker utfordrende på samme måte for Hanne. Hun opplever ikke de negative normene som de andre informantene vektlegger. Bourdieu (1984) mener at det er ulike doxa i ulike felt. Jeg tolker at feltet som Hanne

deltar i, har en positiv tilnærming til skeive, og at det å komme ut som skeiv derfor ikke vil påvirke Hannes posisjon i det sosiale hierarkiet på en negativ måte. Cresswell (1996) benytter begrepene *in place* og *out of place* for å forklare hvordan mennesker kan føle seg hjemme eller utenfor på ulike steder. Jeg tolker det som at Hanne føler seg *in place* på skolen siden hun føler at hennes seksuelle identitet er godtatt på skolen.

Eldridge et. al (2006) fant i sin studie at mennesker som jevnlig omgås skeive også har mer positive holdninger til skeive. Hanne forteller at det var flere skeive på hennes skole og at de hadde et støttende miljø. Jeg tolker denne støtten som betydningsfull for Hannes relativt korte vei ut av skapet. Hannes eksempel peker mot at det å omgås andre skeive kan ha betydning for holdninger og tidsaspektet i utkomstprosesser. Dette kan også bekrefte at fravær av andre skeive kan være vanskelig, slik jeg har diskutert i kapittel 4.1.4.

Dina tilbrakte flere år i skapet, men har en nøytral fremstilling av denne tiden:

Jeg godtok at jeg var panfil veldig fort. (...) Jeg tenkte ikke så mye på at jeg var det, det hadde vært vanskeligere å holde det inne hvis det var en jente jeg hadde forelsket meg i, men det skjedde aldri, så da var det bare aldri relevant å snakke om. - Dina

Dina visste at hun var panfil allerede i 9.klasse, hun godtok det fort, men tenkte ikke noe særlig over det å være skeiv før hun kom ut som 17 åring. I intervjuet kommer det fram at Dina mener at hun antageligvis ville fortalt om legning tidligere enn hun gjorde hvis hun hadde møtt en jente og forelsket seg. Det er kun følelsen av at det ikke var relevant å fortelle som stoppet henne. Dina forteller senere i intervjuet at hun ikke hadde hørt skjellsordbruk eller negative holdninger knyttet til homofili på hjemstedet. Berger og Luckmann (1966) påpeker at vår oppfattelse av virkeligheten henger sammen med egne erfaringer. Det at Dina ikke opplever negative holdninger til skeive kan derfor forklare hvorfor hun godtar seg selv som skeiv, fordi hennes virkelighetsoppfattelse da ikke vil være preget av et negativt syn på skeive.

Komme-ut-historier er ofte mangfoldige og Hanne og Dinas eksempler viser at tiden i skapet ikke trenger å være en vanskelig tid. Det er tydelig at hvilke opplevelser informantene har av hjemstedet får konsekvenser for tiden i skapet. Siden Hanne og Dina ikke opplever negative holdninger til skeive, blir deres historier mer nøytrale.

4.2.3 Oppsummering

Tiden i skapet oppleves forskjellig for informantene. For de som aktivt endrer atferd for å skjule legningen sin har tiden vært vanskelig og undertrykkende. Negative kommentarer eller erfaringer får konsekvenser for hvordan informantene opplever normsettet på hjemstedet, noe som igjen fører til at de korrigerer seg selv i retning av det oppfattende normfellesskapet. På

denne måten deltar de i de heteronormative fellesskapene de opplever. Guttene legger vekt på at de korrigerer kropp og språk i retning av den hegemoniske maskuliniteten, mens Camilla skjuler sin legning ved å inngå heterofile forhold. Et opplevd heteronormativt normsett fører til at informantene undertrykker egen identitet og utsetter utkomstprosessen. De informantene som har mer nøytrale opplevelser av tiden i skapet opplevde ikke de samme negative normfellesskapene. Hanne opplevde en støttende skole, og Dina opplevde verken positive eller negative holdninger til skeive. De ulike oppfatningene informantene har om holdninger til skeive på hjemstedet, får tydelig betydning for tiden i skapet. Videre i analysen vil jeg ta for meg forventningene til å komme ut som skeiv.

4.3 Forventninger til å komme ut av skapet

Alle informantene i undersøkelsen har opplevd å komme ut av skapet. De fleste informantene er helt åpne, bortsett fra Camilla som fortsatt er i prosessen med å komme ut, Anders som har valgt å ikke komme ut til besteforeldre og Filip som har valgt å ikke fortelle om legningen sin til en halvdel av familien. Informantene forteller alle om hvilke forventninger de hadde til det å komme ut som skeiv, hvor hovedinntrykket var at de fryktet hvilke reaksjoner de ville få. Denne frykten var ofte basert på historier de hadde hørt fra andre, eller opplevde hendelser hvor de selv, eller andre hadde blitt mobbet. De fleste trodde at familien ville reagere greit, men usikkerheten ved å ikke vite sikkert, fikk mange av dem til å vente i mange år med å fortelle det.

4.3.1 Frykten for andres reaksjon

Alle mine informanter var spent på hvordan andre skulle reagere på deres utkomst, men de fryktet utkomsten i ulik grad. Hanne forteller det slik:

Jeg forventet egentlig at folk skulle reagere med å ikke være så fornøyde. (...) Jeg hadde jo hørt historier fra andre.. som ikke hadde fått noe god respons av hverken familie eller venner. (...) Jeg var så redd for hva folk skulle si, var så redd for å bli mobbet, eller få noe hets. -Hanne

Hanne forteller at hun fryktet negative reaksjoner når hun skulle komme ut i hjembygda, fordi venner av henne hadde opplevd å få negativ respons både av venner og familie. Historiene hun hadde hørt fra andre medførte at Hanne også var redd for hets og mobbing. Frykt for å komme ut er et allment problem blant skeive (Cody og Welch, 1997; Eggebø et al., 2015; Hellesund, 2008; Kuhar og Svab, 2014;). Berger og Luckmann (1966) mener at vi skaper vår virkelighetsoppfatning på bakgrunn av erfaringer, både selvopplevd og de vi har fått fortalt. Her kan det tyde på at virkelighetsoppfatningen Hanne har i stor grad er basert på andres fortellinger,

ikke noe hun selv har opplevd. Dette viser at andres opplevelser også får konsekvenser får Hannes virkelighetsforståelse, og der igjen skaper frykt.

Anders forsto at han var homofil allerede på barneskolen, men kom ikke ut før han var 19 år. Selv om han ventet mange år med å fortelle om sin legning var han alltid sikker på at det skulle gå fint å komme ut til familien, fordi han hadde opplevd støttende kommentarer:

Jeg har alltid bodd i et hjem hvor.. Mamma og pappa har alltid sagt at hvis dere er homofil, eller skeiv, så er det greit for oss. Så jeg har alltid visst at det har vært akseptert hjemme, selv om det kanskje ikke har vært sånn på skole-arena. - Anders

Samtidig som Anders forteller at han var trygg på at det kom til å gå fint hjemme forteller han at det var annerledes i skolesituasjon. Han forteller videre om skjellsordproblematikk i skolen, og en typisk situasjon han var redd for å komme opp i:

Folka på barne- og ungdomsskolen brukte det som et skjellsord. (...) Det er tøffest før man kommer ut, og spesielt når homse bli brukt som skjellsord da. Så merker man jo at det er noe negativt. (...) Det ble gjerne brukt til venner, gutter som sier det til kompisene sine. (...) Jeg tror nesten ikke jeg har opplevd at noen har brukt det som skjellsord mot meg da. - Anders

Siden jeg er ganske konfliktsky, så er det den konflikten hvis noen kommer og spør om jeg er homofil, og jeg sier ja. Hva kan de da finne på å gjøre? På en måte.. Og det tror jeg har vært en frykt som har holdt meg tilbake. Hvordan skal jeg på en måte forsvare det hvis folk sier *æsj*, eller *det synes jeg ikke noe om*, eller *det bør du ikke være*.. hvordan skal jeg.. Jeg har kanskje ikke vært tøff nok da, til å si, hallo sånn er jeg. – Anders

Anders forteller, i likhet med flere av informantene, at han opplevde skjellsordsproblematikk i skolesituasjonen og at han fryktet en situasjon hvor han måtte forsvare seg selv som homofil. Anders fryktet ikke at familien skulle reagere negativt, men han var mer redd for hvordan resten av samfunnet skulle reagere. Hvis vi tolker dette ut i fra det sosial-konstruktivistiske perspektivet kan det fortelle oss noe om hvordan Anders opplever virkeligheten. Berger og Luckmann (1966) hevder at virkeligheten skapes på bakgrunn av erfaringer, og da ofte i kommunikasjon med andre. Anders forteller at hans foreldre har kommunisert at de har positive holdninger til skeive. Samtidig mener Anders at positive holdninger ikke har blitt kommunisert i skolesituasjon. Selv om Anders ikke har opplevd skjellsordproblematikk rettet mot han selv, viser han at han har erfart at andre blitt kalt homse, noe han forbinder med noe negativt. Når Anders erfarer at andre bruker ordet «homse» som noe negativt vil han derfor oppfatte at andre kan ha negative holdninger til homofili. Dette har igjen ført til at Anders synes det er vanskelig å fortelle om egen legning, fordi han ikke ønsket å bli konfrontert med at han var noe negativt. Dette er i tråd med Thomas-teoremet om at vi oppfatter en virkelighet og handler deretter fordi vi ikke ønsker å komme i ubehagelige situasjoner (Berger og Luckmann, 1966; Thomas og Thomas, 1928). Erfaringene Anders gjør seg i familien og på skolen får ulike utfall for frykten

han kjente på. Selv om Anders ikke frykter å komme ut til familien på samme måte som på skolen, ventet han mange år med å fortelle om sin legning til familien. Det er altså noe som holder han tilbake, selv om foreldrene har beroliget han med at de støtter skeive. Jeg tolker det slik at den homo-negativiteten han opplever på skolen overskygger positiviteten han opplever hjemme.

4.3.2 Lettere å flytte vekk?

Filip og Camilla har den mest negative fremstillingen av holdninger i egen bygd, hvor de begge har opplevd bygda som et negativt sted å være for skeive. Ingen av dem har aktivt kommet ut i hjembygda, kun til nære venner eller familie. Filip nevner en situasjon hvor en lærer på skolen snakker negativt om homofili, en situasjon som skulle påvirke han til å holde legningen hemmelig:

Det var også en lærer på barneskolen som sa: *Man må passe seg for homofile, spesielt hvis de begynner å ta på deg.* Det er helt absurd når jeg tenker tilbake på det, at en lærer faktisk sto der og sa det. Den ble liggende i underbevisstheten et sted. (...) Jeg tenkte at alle lærerne sto for det synet. – Filip

Det var veldig skummelt å vite at miljøet i bygda hadde vært så vanskelig ovenfor skeive, jeg visste ikke om flere skeive, eller et par stykker da, men de var og veldig skjult da. (...) Fordi de var redde, fordi bygda vår var såpass hardt på det. Gjennom oppveksten var jeg livredd for å komme ut, men nå har jeg tenkt mer sånn fuck it, hvorfor skal det ha noe å si. - Filip

Kommentaren fra den homonegative læreren har hatt betydning for at Filip ikke turte å stå frem. Cody og Welch (1997) forteller at deres informanter ble påvirket negativt av utsagn fra venner, familie og lærere. Disse utsagnene bidrar til å utsette utkomstprosessen. I intervjuet forteller Filip at han var klar over egen legning allerede i 6.klasse. På slutten av ungdomsskolen og starten av videregående begynte han å fortelle det til et par venner, og han betegner seg som åpen fra han var 20 år. Filip flyttet til byen før han ble åpen om seksuell legning, og han ventet også flere år før han fortalte om det til familien. Filips forestillinger om bygda som et vanskelig sted for homofile har fått følger for hans utkomstprosess og forsinket denne. Han betegner selv en situasjon hvor han trengte å være trygg på de rundt seg for å tørre å komme ut, og vektla også i intervjuet at byen tilbydde han en anonymitet og en mulighet til å brenne broer hvis det skulle gå galt. Dette forteller noe om at han ikke synes bygda var et trygt sted for å gjennomføre denne prosessen. Det er tydelig at Filips bilde av hjembygda er preget av negativt syn, og at bygda for Filip ikke var et sted med samhold og trygghet, slik som det ofte blir fremstilt i de idylliske fremstillingene av bygda (Berg, 2011; Haugen og Villa 2008; Rye; 2006).

Camilla er prestedatter og har vokst opp i en religiøs bygd som hun mener var vanskelig ovenfor skeive og egentlig alt som var annerledes. Hun forteller i intervjuet at hun har vokst opp med

homofobe foreldre. Her forteller hun om hvorfor hun ventet med å komme ut til etter hun hadde flyttet fra bygda:

Jeg følte ikke at det å være skeiv var akseptert i bygda, og idealene der var veldig sånn sterke. Man skal få barn tidlig, heterofile par som får barn, få seg jobb uten universitetsutdanning. Veldig få hadde utdanning. Jeg er den eneste som ikke tok yrkesrettet utdanning på mitt kull. (...) Jeg trengte å komme meg bort først, for å klare å bryte med den aller sterkeste normen som er å være heterofil. (...) Ja, jeg var jo prestedatter og alle visste hvem jeg var, så hva ville de ha sagt. - Camilla

Camilla forteller om en oppvekst med sterke heteronormative idealer. Som prestedatter følte hun veldig på at hun måtte leve opp til idealene som var på hjemstedet. Hun forteller at hun måtte bort fra hjemstedet for å klare å komme ut som panfil. Hun var redd for hvordan folk på hjemstedet skulle reagere på at hun som prestedatter kom ut som panfil. Camilla flyttet til en større by for å studere i tjueårene. Mye av den tidligere forskningen på området dreier seg nettopp om flytting til byene som en utvei for skeive (Cody og Welch 1997; Eggebø et. al., 2015; Herring, 2010; Howard, 1999; Johnson, 2013; Kristiansen, 2008; Kuhar og Svab, 2014; Leifson, 2006; Mortensen, 2001; Wimark, 2014). For Camilla blir flyttingen til en større by sentral i hennes utkomst-historie og en viktig faktor for å komme ut som skeiv. Hun føler hun må unnsnippe de sosiale normene i hjembygda, noe som viser til at hun opplever at byen som i et motsetningsforhold til dette. Motsetningsforholdet mellom bygd og by, med den intolerante bygda drevet av sosialkontroll og den mer frie og anonyme byen kommer tydelig frem i dette eksemplet.

4.3.3 Jeg ville bare ikke bli sett på som annerledes

Brage kom ut som tyveåring men har selv visst at han var homofil i flere år før det. Brage har vokst opp i en bygd hvor han følte det var en standard for hvordan ting skulle være, og han har følt seg låst av alle normene i bygda. Som en fotballgutt kjente han seg aldri igjen i den homofile stereotypen, han forteller det slik:

Når jeg vokste opp hadde jeg ikke lyst til å være homofil i det heletatt. For jeg passet ikke inn i det der, og sånn jeg vokste opp skulle man liksom være heterofil og sånn, og sånn, og sånn. Og det var det som hadde vært lettere enn alt annet. Og jeg så ikke for meg hvordan det skulle fungere at jeg var homofil, så jeg gikk jo bare og ventet på at fasen skulle gå over da. Etter hvert begynte jeg å innse at den fasen kom ikke til å gå over, og da måtte jeg begynne å innse at det var meg, og det var sånn jeg var. Så det har jo vært en stadig prosess med det da. - Brage

Brage forteller at han ikke hadde lyst til å være homofil når han vokste opp og at han håpet at den homofile siden skulle være en fase. Han tenkte at alt ville vært lettere om han bare var heterofil, slik normene tilsa. Det at Brage ser så negativt på å skulle være homofil, forteller noe om at homofili ikke opplevdes som greit for han. Det at Brage selv ikke klarte å se for seg et

liv som homofil og oppfattet at man skulle være heterofil for å passe inn er tydelige tegn til heteronormativitet på hjemstedet. Det er tydelig at Brage som jeg også har nevnt tidligere er preget av en internalisert homofobi hvor han undertrykker egen legning på bakgrunn av hvordan han oppfatter samfunnet. Som en ganske populær gutt fryktet han også å stikke seg ut:

Det var ikke sånn at jeg var redd for at folk skulle ta det negativt. Jeg tror bare det å bli sett på, det å trekke til meg for stor oppmerksomhet, som en som ikke var som de andre. Den der ubekvemheten av å bli skilt ut.. Det å føle at folk stirrer på deg og tenker at en er så unormal at ja.. En veldig sånn idiotisk vrangforestilling inni min hjerne, som bare hadde bygget opp alt det der. Så det jeg tror, det var jeg som *inni her* [peker på hodet] hadde gjort det til en så mye større ting enn det egentlig var for alle andre. - Brage

Brage var ikke redd for homonegative holdninger, men han ønsket ikke å trekke til seg oppmerksomhet og bli sett på som annerledes. I ettertid ser han at menneskene rundt han ikke brydde seg om hans legning. Brages frykt for å skille seg ut kommer tydelig frem i sitatet og han så for seg at bygda ville se på han som annerledes hvis han kom ut som homofil. Dette viser at han hadde forestillinger om at bygda ville se negativt på mennesker som er annerledes, noe som er i tråd med den negative fremstillingen av bygda (Haugen og Villa, 2008; Granholt, 2011; Rye, 2006). Det at Brage hadde denne oppfatningen fikk følger for utkomstprosessen til Brage, fordi dette var en faktor som gjorde at han skjulte legningen sin. Ved å benytte teatermetaforen til Goffman (1992) kan man tolke det som at Brage bevisst skjulte sin seksuelle identitet i sin frontstage, fordi han var redd for å bli oppfattet annerledes. Ved å spille heterofil i sin frontstage styrer han inntrykkene til de rundt seg. Giddens (1991) påpeker at vi hele tiden tar valg som former identiteten vår og at vi gjør valgene basert på hvordan vi erfarer fortiden, nåtiden, og ønsker for fremtiden. Brage erfarer at nåtiden ikke er et sted hvor det er greit å være homofil, og han håpet og trodde at hans homofile side skulle være en fase. Brage tok derfor et valg om å fortsette å «spille» heterofil, noe som påvirker måten andre oppfatter han på. Siden Brage ønsker at fasen skal gå over, tar han et valg om å fortsette å leve i skjul.

En faktor Giddens (1991) vektlegger, er at valgene vi tar om egen identitet også får konsekvenser for hvordan andre opplever oss, som igjen får følger for hvordan vi opplever oss selv. En kan sette spørsmålstegn ved hvordan en skjuling av egen legning kan påvirke eget selvbilde. Når Brage opplever å bli likt for den han «spiller i frontstage», men han selv vet at han egentlig er «en annen i sin backstage», kan det tenkes at dette vil bidra til å undertrykke den homofile identiteten enda mer.

Når Brage opplever å passe inn i det maskuline fellesskapet på bygda, kan det tenkes at han ønsker å bevare sin plass i fellesskapet. Ved å benytte Cresswells (1996) begreper *in place* og

out of place kan man prøve å forstå Brage. Brage føler seg *in place* i bygdesamfunnet, fordi han er populær på mange måter. Hvis han kommer ut som skeiv vil dette kanskje føre til at han mister sin plass i fellesskapet. Siden han er godtatt, kan det være vanskelig å gi slipp på bildet om at han er heterofil. Cresswell (1996) mener at de ortodokse normene som knyttes til steder benyttes for å holde orden på stedet og utelukke uønskede elementer. Selv om Brage passer inn på mange måter er han redd for at menneskene rundt han skal endre sitt syn på han, og at de vil føle at han er *out of place*. Kanskje kan vi her også snakke om en «trang maskulinitet» hvor man ikke kan skille seg ut på noen områder, men må passe inn i en maskulin helhet. Vi kan betrakte det som en ramme for maskulinitet. Å komme ut som homofil vil ikke passe inn i rammen og kan rukke ved den maskuline helheten.

Brage sier han ikke er redd for at folk i bygda skal reagere negativt, men det vil være negativt for han hvis han blir sett på som annerledes. Så en form for frykt er likevel veldig synlig i Brages eksempel. Kanskje kan vi skille mellom å forvente en verbal reaksjon eller en stille reaksjon. Som Seehuus (2009) og Cody og Welch (1997) har pekt på kan man ofte oppleve stilltiende reaksjoner fra de rundt seg, men reaksjonene kan også oppleves negative, fordi det er viktig med uttalt støtte når man kommer ut som skeiv. Brage ser for seg at andre skal se på han som annerledes hvis han kommer ut som homofil. Synet Brage forventer kan muligens sees som en «stille reaksjon», og hvis noen distanserer seg fra et individ på bakgrunn av dets legning, vil jeg argumentere for at dette kan være en negativ reaksjon, selv om det ikke uttales eksplisitt.

4.3.4 Oppsummering

Alle informantene var spente på hvordan andre skulle reagere på at de var skeive. De fleste trodde familien ville ha positive eller nøytrale reaksjoner, men var mer redd for det de opplevde som et heteronormativt bygdesamfunn. Noen fryktet negative holdninger til skeive, mens andre fryktet det å bli sett på som annerledes. Både historier om skjellsordproblematikk, og homonegative kommentarer har ført til at noen av informantene frykter å komme ut. Camilla og Filip forklarer at flytting til byen ble avgjørende for deres utkomstprosess, fordi byen opplevdes som et mer anonymt og åpent sted. Videre i analysen vil jeg ta for meg selve utkomstprosessen og reaksjonene som informantene opplevde å få.

4.4 Utkomsten og reaksjoner

Informantene i undersøkelsen har alle kommet ut som skeive i større eller mindre grad. De fleste opplever positive tilbakemeldinger når de kommer ut som skeive, eller at deres legning ikke har betydning for andre. De fleste informantene kom først ut som skeive til nære venner. Noen velger å si det til familien først, men som regel får en venn vite det i forkant av foreldre.

Gaute og Filip har opplevd smånegative tilbakemeldinger som at foreldrene ikke overøser de med støtte, eller at det er for tidlig å være skeiv når man er ungdom. Camilla opplevde å bli direkte skjelt ut av moren sin fordi hun var sammen med en jente, og ble bedt om å slå opp med jenta. Datamaterialet inneholder både positive og negative historier om å komme ut som skeiv, men preges mest av positive vinklinger.

4.4.1 Applaus og muffinsparty

Gaute kom ut mens han gikk på videregående, i det han omtaler som to skred. Gaute hadde snakket med en venn om å gå til rådgiveren på skolen, dette møtet opplevde han som lettende. Rådgiveren hadde ringt en kjent person innen det skeive miljøet, som støttet Gaute og sa at han kunne få snakke med foreldrene hans, hvis Gantes foreldre ikke skulle ta det så bra. Samtalen som Gaute senere hadde med moren opplevde han som litt kjølig. Moren tok det deretter opp med faren til Gaute, noe som skulle blir en positiv opplevelse for han:

Jeg sto og øvde på klarinetten min på rommet når pappa kom inn, han sa veldig lite, men det han sa var veldig emosjonelt for meg: *Du, det der du fortalte til mor i går, det var veldig bra du fortalte, det må ha vært vanskelig for deg.* (...) Vi melket kyrne sammen et par dager etterpå. (...) Da tok han det opp igjen spontant. (...) Det ble en fin samtale der vi tullet med det. (...) Far er en mann av få ord, så det at han sa der har jeg nok levd på mye også etterpå. - Gaute

Gaute forteller at faren hans var veldig støttende når han kom ut, de kunne snakke sammen om det, og siden faren var en mann av få ord har han levd veldig på samtalen de hadde i ettertid. Gaute har også en veldig fin opplevelse med å komme ut til skoleklassen sin. Han kom ut til klassen etter at det hadde begynt å gå et rykte om han, etter en fest i bygda:

Jeg fant ut at jeg skulle gå til læreren min, jeg sa det til han i en lunsjpause, vi planla at jeg skulle si det to dager etterpå til klassen, da gikk jeg bare frem og sa at det hadde gått noen rykter om at jeg var skeiv, og at det stemmer. Også fikk jeg applaus, og det var ikke noe problem, så hadde vi muffins. (...) Jeg fikk også gratulasjoner av folk i kantinen som jeg ikke kjente. (...) Det var den beste følelsen jeg har hatt noen sinne. – Gaute

Gantes fremstilling av utkomsten er i stor grad positiv, og han vektlegger at han følte seg fantastisk når han opplevde støtte fra andre. Dette er i tråd med Giddens (1991) teori om den refleksive identiteten og Meads (1966) teori om «jeg» «meg» og de betydningsfulle andre. Giddens (1991) vektlegger at vi ser oss selv gjennom andres øyne, og når andre har et positivt syn på oss, vil det også påvirke hvordan vi oppfatter oss selv. Når Gaute tar et valg om å stå frem for andre og får støtte, vil dette igjen påvirke måten han ser seg selv på, og kan forklare hvorfor kan betegner det som «den beste følelsen noen sinne. Det at klassekameratene påvirker en positiv følelse kan fortelle noe om at disse personene er viktig for Gaute. Mead (1966) argumenterer for at jo mer betydningsfulle menneskene rundt oss er, jo mer er vi opptatt av

hvordan de oppfatter oss, og at dette igjen får følger for hvordan vi oppfatter oss selv. Som jeg viste i del-kapittel 4.2.1 har Gaute hatt mange år hvor han la lokk på egen identitet. Da han senere opplever å få støtte av betydningsfulle andre for denne identiteten og betegner det som positivt, kan det forstås som at det er lettere å akseptere seg selv for den man er når venner også viser støtte.

4.4.2 Ingen i bygda må få vite om kjæresten din!

Camilla åpnet seg opp for moren sin på slutten av barneskolen, men opplevde å få en negativ tilbakemelding, noe som førte til at hun i ettertid har kviet seg for å komme ut. Hun forteller det slik:

Jeg fikk meg en jentekjæreste på slutten av barneskolen, det var en hyggelig og fin greie, men vi måtte jo holde det skjult for alle sammen, for vi skjønnte at det der ikke var greit. (...) Tilslutt sa jeg det bare til moren min. Og hun sa jeg måtte slå opp med henne, og at ingen måtte få vite det i bygda, at jeg var prestedatter og måtte være et godt eksempel og at jeg kunne havne i Helvete. - Camilla

Camillas mor reagerte negativt på at Camilla hadde fått seg en kjæreste som var jente, og påpekte at hun aldri måtte nevne det til noen i bygda. Camilla har etter denne opplevelsen valgt å fremstå som heterofil for moren. I intervjuet vektlegger Camilla at hun føler den religiøse oppveksten har preget hennes eget syn på seg selv ved at hun har følt seg syndig. Etter denne opplevelsen ønsket hun ikke å komme ut til andre, og holdt legningen skjult i mange år. Camilla har den dag i dag også en oppfatning av bygda som negativ, og har ikke kommet ut verken på hjemstedet eller til familien. Berger og Luckmann (1966) hevder at den objektive virkeligheten vi opplever skapes i sosiale samspill gjennom eksternalisering, objektivisering, internalisering og legitimering. Camillas oppfattelse av virkeligheten kan forstås gjennom det sosialkonstruktivistiske perspektivet. Når moren til Camilla fremmer en holdning om at ingen i bygda kan få vite noe om kjæresten, konstruerer hun en virkelighet for Camilla, nemlig at bygda ikke vil godta at hun er skeiv. Camilla har i løpet av oppveksten hatt flere lignende opplevelser med moren, og det at Camilla reagerer med å bli i skapet kan knyttes til Thomas-teoremet (Berger og Luckmann, 1966; Korsnes, 2008, s.208; Thomas og Thomas, 1928). Hun har opplevd negative sanksjoner når hun tidligere har prøvd å komme ut. For å slippe flere sanksjoner endrer hun atferd rundt moren og i bygdesamfunnet, som hun opplever som negative mot skeive. Reaksjonen på den første utkomsten får konsekvenser for Camilla i mange år ved at hun skjuler legningen sin. Ingen av de andre informantene har opplevd en negativ reaksjon på samme måte i sine utkomster. Det spesielle ved Camillas situasjon er at hun kommer fra det hun betegner som en religiøs familie og bygd. Dette kan peke på at holdninger i religiøse bygder

kan være mer negative til skeive, og at dette kan være et ekstra vanskelig sted å vokse opp på, når det gjelder å skille seg ut fra de tradisjonelle kjønnsstereotypene. Dette er nok et eksempel på at det er den spesifikke sosiale dimensjonen på et sted som får konsekvenser for informanten.

4.4.3 «Hvis du er annerledes på bygda blir du utstøtt, men jeg følte det var helt annerledes»

Hanne oppdaget at hun var skeiv da hun forelsket seg i en klassevenninne på videregående. De ble sammen rundt juletider og annonsere forholdet på Facebook i mars, når Hanne publiserte forholdet var hun redd for hva folk skulle mene om det, men opplevde å få mange gratulasjoner og likes. Hanne fortalte at det kun var en venninne som hadde trukket seg litt unna i etterkant. Hanne forteller om reaksjonene:

Det følte veldig bra, for jeg har jo hørt alle disse skrekkhistoriene, om de som har litt kastet ut hjemme fra, og mistet masse venner og blitt mobbet og såne ting, når de kom ut fra skapet. Men jeg fikk jo bare positivt, og folk støttet meg. Det var ikke noe problem, og jeg var fortsatt den samme jenta og.. Jeg fikk ikke noe negativ respons i det hele tatt, bortsett fra hun ene venninnen min, så har jeg vært veldig heldig. Kanskje det sier litt om at vi er litt dømmende på bygda og at hvis du er annerledes så blir du utstøtt, men jeg føler det viste at det er helt motsatt egentlig. - Hanne

Hanne synes hun har vært heldig og at det følte veldig bra å få så positive reaksjoner, særlig fordi hun hadde hørt mange skrekkhistorier om andre som hadde opplevd å bli kaster ut hjemmefra eller mobbet. Hanne forteller videre at hun mener sin opplevelse viser at fortellingen om at bygda er et dømmende sted ikke er sann likevel, og at det for henne var helt motsatt. Berger og Luckmann (1966) mener at virkeligheten vi oppfatter kan endres i kommunikasjon med andre. Når Hanne opplever overveldende positiv respons klarer hun ikke lenger å legitimere sitt syn på bygda som et negativt sted for skeive. I Hannes eksempel skifter hun fra et litt negativt blikk, til et mer idyllisk syn på samholdet på hjemstedet. I undersøkelsen er jeg interessert i hvordan bildet av bygda påvirker utkomstprosessen, dette eksemplet viser også at utkomstprosesser også kan påvirke forestillinger om bygda.

Gautes syn på bygda etter sin utkomst er også positivt. Han vektlegger at samhold i bygda er viktig for en positiv utkomst. Han forteller det slik:

Når jeg først hadde stått frem, så var det veldig ålreit.. Når folk først er aksepterende på bygda så er dem jo så.. Du føler deg veldig sett. Nabdama på 55 år kom bort til meg og sa: *Så bra at du sto frem..* Det hadde man sikkert fått i et bymiljø og, men vi hadde tette forhold til naboene våre for eksempel. Og samhold. Vi hjelper hverandre, det er den «det er sånn vi overlevermentaliteten», og det tror jeg er en styrke. Når man føler at man først er innafor, er man veldig innafor for å bli godtatt da. Og det følte jeg at jeg var, når jeg først turte å stå frem. - Gaute

Gaute påpeker, at for han var «det å komme ut» en positiv prosess, hvor han fikk kjenne på samholdet i bygda. Kazyak (2011) vektlegger at det å delta i «lokalmiljøet» har stor betydning for aksept som skeiv på bygda. Gaute forklarer en situasjon hvor medlemmene i bygda er

avhengig av hverandre for å bevare bygda, og at han følte at han var godtatt der. Det å ha en sterk stedstilknytning til et sted kan være viktig for å føle seg velkommen på et sted. Normer kan variere fra sted til sted og bestemmes av de som har definisjonsmakt på det spesifikke stedet (Berg, 2016; Cresswell, 1996). Gaute opplever at det er samhold i bygda han kommer fra, og at menneskene der er knyttet sammen gjennom stedet og deres vilje til å overleve som lokalsamfunn. Siden Gaute har tette forhold til naboer, og er en del av miljøet, kan det forklare hvorfor utkomsten til Gaute var en positiv opplevelse. Normsettet i bygda godtar Gaute som den han er, noe som kan påvirke Gautes følelse av å høre til og være *in place*, slik Cresswell (1996) benytter begrepet.

4.4.4 Oppsummering

De fleste informantene har ganske positive utkomsthistorier og har opplevd svært få eller ingen negative reaksjoner på at de kom ut som skeive. Noen av informantene har brukt flere år på å komme ut av skapet og nøye valgt ut hvem de har fortalt det til, mens noen kom ut relativt fort ved å fortelle det både i skoleklasser, til familie og i sosiale medier. Det er tydelig at stedstilknytning og sosiale felleskap er viktig for hvordan man opplever utkomsten. I denne delen har jeg både vist hvordan en negativ stedstilknytning kan påvirke en aktør til å kvie seg for videre utkomstprosess, og jeg har vist hvordan de positive sosiale fellesskapene kan virke støttende for informantene. Hovedinntrykket man får ved å sammenligne forventningene jeg skisserte i 4.3 og reaksjonene informantene opplevde er at utkomsten oppleves mer positiv enn forventet.

5.0 Oppsummerende diskusjon

I denne delen vil jeg kort diskutere betydningen av forestillinger om bygda og den sosiale dimensjonen for utkomstprosesser.

5.1 Forestillinger om bygda versus den sosiale dimensjonen

At oppfatninger av sted får konsekvenser for hvordan skeive opplever og gjennomfører egen utkomstprosess er vel dokumentert i analysekapittelet. Et aspekt som er viktig å diskutere er at informantene opplever bygdene ulikt. Bourdieu (1984) og Cresswell (1996) argumenterer for at ulike felt/steder har forskjellige normsett som bestemmes av menneskene som deltar og har makt innenfor et felt/sted. Alle informantene i undersøkelsen kommer fra ulike bygder. Hvis man tolker bygdene ut fra Bourdieus (1984) og Cresswells (1996) perspektiv kan det forklare hvorfor ulike informanter kan oppleve ulike normsett knyttet til «bygda». Jeg vil, med bakgrunn i de ulike bygdeopplevelsene i analysen, argumentere for at den sosiale dynamikken som befinner seg på et sted, vil være ulik et annet. Det er den sosiale dynamikken i en spesifikk bygd, og ikke de generelle forestillingene om «bygda», som egentlig får betydning for individene når det gjelder hvilke reaksjoner de mottar fra menneskene rundt seg.

Selv om bygdens sosiale dimensjon varierer fra sted til sted er det ikke å komme vekk fra at det finnes noen generelle forestillinger i samfunnet om hvordan bygda er. Berger og Luckmann (1966) hevder at forestillingene vi har skapes og holdes ved like gjennom eksternalisering, objektivisering, internalisering og legitimering. Den dominerende konstruksjonen av bygda holdes ved like gjennom disse prosessene. Informantene forklarer at andres fortellinger har påvirket deres syn på bygda. Når de samme bildene av bygda gjenfortelles kan vi si at dette bidrar til å legitimere og opprettholde den dominerende praksisen. Selv om det er forskjeller i normsett i de ulike bygdene, kan dette være vanskelig å få øye på for noen av informantene, fordi de negative forestillingene de har om «bygdesamfunnet» dominerer og overskygger den sosiale dimensjonen i egen bygd. Hvis de negative forestillingene om bygda opprettholdes, vil det kunne tenkes at skeive vil bli i skapet på grunn av forestillingene, i stedet for å lytte til stedets virkelige praksis, som virker mer positiv enn forestillingene. Det at informantens virkelighetsoppfatninger påvirkes av forestillinger om det rurale, får igjen konsekvenser for legning og identitet. Den dominerende virkelighetsoppfatningen av bygda, bidrar til at de skeive forsetter å leve i skapet og undertrykke kroppslig og seksuell identitet.

6.0 Avslutning

Målet med denne undersøkelsen har vært å forske på hvordan forestillinger om bygda kan påvirke utkomstprosessen til skeiv bygdeungdom. Studien er basert på åtte dybdeintervjuer med unge mennesker fra bygda, som på en eller annen måte betegner seg som skeiv. Mitt fokus har vært på å få frem informantenes opplevelser av bygda, og hvordan deres oppfattelse av bygda har påvirket tiden i skapet, deres forventninger til å komme ut som skeiv, og selve utkomsten med reaksjonene de opplevde. I dette kapitlet vil jeg i 6.1 oppsummere analysens viktigste funn. For å redegjøre for de viktigste funnene vil jeg å trekke inn de fire forskningsspørsmålene som ble presentert i kapittel 1.5, og ta for meg hver og en av disse spørsmålene. Videre vil jeg i 6.2 konkludere og besvare problemstillingen. Til slutt vil jeg i 6.3 trekke frem mine forslag til videre forskning.

6.1 Hovedfunn

Den første tematikken som ble diskutert i analysen bygdeungdommens opplevelser av bygda, og forskningsspørsmålet jeg benyttet var: *Hvordan opplever bygdeungdom bygda?* Analysen viser at bygdeungdommen opplever bygda som et godt sted å vokse opp, preget av ro og trygghet, og av fellesskap mellom menneskene som bor der. Informantene vektlegger også at det å ha like interesser med de andre i bygda er viktig for å passe inn. Jeg argumenterer for at det eksisterer smale rammer når det gjelder normsett i bygdene. Dette finner jeg på bakgrunn av at informantene opplever at bygda er preget av sosial kontroll, i form av rykter og press. Når det gjelder skeiv tematikk på bygda, opplever informantene at det er få skeive rollemønstre og mangel på informasjon om skeiv identitet. Jeg argumenterer for at den hegemoniske maskuliniteten som finnes i bygdene kan være trangere enn i byen, på bakgrunn av mer tradisjonelle kjønnsroller. Det at informasjon om skeiv seksualitet og identitet uteblir i bygdene bidrar til å opprettholde heteronormativitet og patriarkalske tanke sett, som igjen påvirker at «ingen tør å stå frem». Når informantene opplever at det ikke er andre skeive i bygda får dette konsekvenser for deres utvikling av skeiv identitet.

Den andre tematikken jeg presenterte i analysen handler om tiden i skapet. For å forske på dette benyttet jeg følgende forskningsspørsmål: *På hvilke måter påvirker forestillingene om bygda tiden i skapet?* I denne delen av analysen diskuterte jeg hvordan noen informanter bevisst skjuler sin legning, ved hjelp av strategier som endring av kroppsspråk, å skjule interesser, lyving, homonegative ytringer, og inngåelse av heterofile forhold. Disse informantene opplever tiden i skapet vanskelig, fordi de ikke opplever at det å være skeiv er akseptert. Disse

slutningene gjør de blant annet på bakgrunn av homonegative-kommentarer fra andre mennesker på hjemstedet. Tre av jentene nevner ikke eksplisitte strategier for å skjule egen legning, og det tyder på at strategier for å skjule legning er viktigere for guttene. Dette tolker jeg som at det eksisterer trange maskuliniteter i bygdene. To av informantene har en nøytral beskrivelse av sin tid i skapet, disse informantene har ikke opplevd homonegativ atferd på samme måte som de andre. I analysen finner jeg at den sosiale dimensjonen på et sted får betydning for opplevelsen av tiden i skapet, særlig gjelder dette i skolesituasjonen.

Videre i analysen presenterte jeg informantenes forventninger til skeiv utkomst og for å analysere dette benyttet jeg forskningsspørsmålet: *Hvilke forventninger hadde bygdeungdommen til å komme ut som skeiv?* Her finner jeg at de fleste informantene er spent på å komme ut som skeiv. Flertallet forventer at familien vil være positiv, men frykter negative opplevelser i bygdesamfunnet. Denne frykten er basert på egenopplevde hendelser, historier fra andre og de generelle forestillingene om bygda som et vanskelig sted for skeive. Et par av informantene vektlegger at flytting var viktig for å tørre å komme ut, disse hadde opplevd særlig homonegativ atferd fra lærere, foreldre eller venner. En annen forventning handler om det å bli sett på som annerledes. Informanten forventet ikke homonegativisme, men det å bli sett på som annerledes. Jeg hevder at det å betrakte noen som annerledes eller unormal på bakgrunn av legning, også kan anses som en negativ handling, selv om den ikke er eksplisitt uttalt.

Den siste delen i analysen handler om utkomst og reaksjoner, og for å utforske dette benyttet jeg forskningsspørsmålet: *Hvordan erfarte bygdeungdommen å komme ut som skeiv?* Bygdeungdommen får stort sett positive tilbakemeldinger på sin utkomst, noe som står i sterk kontrast til deres frykt og forventninger. Den positive responsen kommer i form av støttende kommentarer, applaus, likes og gratulasjoner. Den positive responsen blir viktig for bygdeungdommens selvfølelse. To av informantene har ikke kommet ut som skeiv på hjemstedet, frykten deres er basert på virkelighetsoppfatninger om bygda som et negativt sted for skeive. For de fleste av informantene skifter den negative virkelighetsoppfatningen av bygda, i positiv retning, etter deres utkomst.

6.2 Konklusjon

I dette forskningsprosjektet har jeg undersøkt problemstillingen: *På hvilke måter kan forestillinger om det rurale påvirke utkomstprosessen til skeiv bygdeungdom?*

Jeg har vist at negative forestillinger om det rurale og en opplevd negativ sosial dimensjon på hjemsted, i stor grad påvirker bygdeungdom sine utkomstprosesser. Påvirkningen skjer ved at

de skjuler egen legning, utsetter utkomstprosesser, eller frykter negative reaksjoner fra mennesker på hjemstedet. Jeg argumenterer for at det er forestillingen om det rurale som står sterkest, og at denne overskygger den sosiale dimensjonen noe. Dette kan forklare hvorfor det er et motsetningsforhold mellom de negative forventningene bygdeungdommer har til å komme ut som skeiv, og de opplevde positive reaksjonene.

6.3 Videre forskning

Denne studien har fokusert på hvordan skeiv bygdeungdom opplever bygda og prosessen med å komme ut som skeiv. Mine funn er produsert ved hjelp av en kvalitativ forskningsmetode. Dette har gitt innblikk i enkeltindividers opplevelser av hvordan bygda påvirker deres utkomstprosess. For å forske videre på dette tema, kunne det vært interessant å gjennomføre et større forskningsprosjekt hvor man får en mer kvantitativ tilnærming. Dette kan bidra til å belyse noe mer generelt ved det norske bygdesamfunnet og konsekvensene for de som vokser opp som skeive der. Dette kunne for eksempel dreid seg om en komparativ studie av utkomstprosesser for unge mennesker i bygd og by. På denne måten kan man finne ut av hvilke forskjeller og likheter det er mellom utkomstprosesser i bygd og by, og om det negative bildet av bygda er legitimt.

Funnene i denne studien tyder på at kjønn kan spille en rolle for utkomstprosesser. Guttene i undersøkelsen har i større grad enn jentene oppgitt at de aktivt går inn for å skjule legning, særlig når det gjelder kroppslige trekk. En undersøkelse som studerer betydningen av kjønn for utkomstprosesser, kunne vært interessant for å undersøke denne tendensen nærmere. Også her ville en kvantitativ tilnærming gjort det mulig å klargjøre om dette er spesielt for mitt utvalg, eller en generell tendens i den skeive befolkningen.

Litteratur

Aalberg, T., & Elvestad, E. (2012). *Mediesosiologi*. Oslo: Det Norske Samlaget.

Alvarez, L., & Pérez-Peña, R. (2016, 12.06.). Orlando Gunman Attacks Gay Nightclub Leaving 50 Dead. *The New York Times*. Hentet 31.06.2017, fra https://www.nytimes.com/2016/06/13/us/orlando-nightclub-shooting.html?_r=0

Anderssen, N., & Malterud, K. (2013). *Seksuell orientering og levekår*. Bergen: Uni Helse.

Annes, A., & Redlin, M. (2012). The Careful Balance of Gender and Sexuality: Rural Gay Men, the Heterosexual Matrix, and "Effeminophobia". *Journal of Homosexuality*, 59(2), 256- 288. doi: 10.1080/00918369.2012.648881.

Bakken, J. D., & Christensen, A. R. (2016, 16.08.). Gårdsgutt ut av skapet i beste sendetid. *Nationen*. Hentet 20.05.2017, fra <http://www.nationen.no/politikk/gardsgutt-ut-av-skapet-i-beste-sendetid/>

Bell, D., & Valentine, G. (1995). *Mapping Desire: Geographies of Sexualities*. London and New York: Routledge.

Berg, N. G. (2016). Lokalsamfunn som sted – hvordan forstå tilknytning til bosted?. I M.S. Haugen, & M. Villa. (Red.), *Lokalsamfunn*. (s. 34 - 52) Oslo: CAPPELEN DAMM AS

Berg, N. G. (2011). Bygdeliv på glanset papir – rural idyll i livsstilsmagasinet LevLandlig. I M.S. Haugen & E. P. Stræte (Red.), *Rurale brytninger*. (s. 91-119). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

Berg, N. G. & Forsberg, G. (2003). Rural geography and feminist geography: Discourses on rurality and gender in Britain and Scandinavia. I J. Öhman & K. Simonsen. (Red.), *Voices from the North*. (s. 173 -190). Hants: Ashgate Publishing Company.

Berg, N. G. & Lysgård, H. K. (2004). Ruralitet og urbanitet – bygd og by. I: N.G. Berg, B., Dale, H., Lysgård, K., & Løfgren, A. (Red.), *Mennesker, steder og regionale endringer*. (s. 61-76). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

Berger, P. L., & Luckmann, T. (1966). *Den samfunnsskapte virkelighet*. Bergen: Fagbokforlaget.

Blom, I., & Sogner, S. (2005). *Med kjønnsperspektiv på norsk historie*. Oslo: Cappelen Forlag AS.

Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A Social Critique Of The Judgement Of Taste (R. Nice, Trans.)*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. I J. Richardson (Red.), *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. New York: Greenwood Press.

Bø, I. & Schiefloe, P. M. (2007). *Sosiale landskap og sosial kapital, Innføring i nettverkstenkning*. Oslo: Universitetsforlaget.

Cody, P. J., & Welch, P. L. (1997). Rural Gay Men in Northern New England: Life Experiences and Coping Styles. *Journal of Homosexuality*, 33 (1), 51-67. doi: 10.1300/J082v33n01_04.

Connell, R. W. (2005). *Masculinities*. (2.utg). Cambridge, UK: Polity Press

Cresswell, T. (1996). *In Place/Out of Place: Geography, Ideology, and Transgression*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Dalen, R. (2013, 06.08.). Utfordrende å være homofil på bygda. Hentet 07.05. 2017 fra, <https://www.nrk.no/buskerud/utfordrende-a-vaere-homofil-pa-bygda-1.11168179>

Den Norske Kirke. (2016, 11.04.) Historisk vedtak om kirkelig vigsel for likekjønnede par. Hentet 04.03.17 fra, <https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/aktuelt/historisk-vedtak-om-kirkelig-vigsel-for-likekjonnede-par/>

Eggebø, H., Almli, M., & Bye, M. T. (2015). *Skeiv på bygda*. (KUN-rapport 2/2015). Hentet 15.02.17, fra http://www.kun.no/uploads/7/2/2/3/72237499/2_2015_lhbt.pdf

Eilertsen, H., & Marthinussen, L. C. (2017, 07.03.). Derfor går alle kjendisene i «Jævla homo»-genser. *Dagbladet*. Hentet 22.04.17, fra <http://www.dagbladet.no/kjendis/derfor-gar-alle-kjendisene-i-jaevla-homo-genser/67377172>

Eldridge, V. L., Mack, L., & Swank, E. (2006). Explaining Comfort with Homosexuality in Rural America. *Journal of Homosexuality*, 51(2): 39-56. doi: 10.1300/J082v51n02_03.

Giddens, A. (1991). *Modernitet og selvidentitet*. København: Hans Reitzels Forlag A/S.

Goffman, E. (1992). *Vårt rollespill til daglig*. Oslo: Pax Forlag A/S.

Goffman, E. (2014). *Hverdagslivets rollespill*. (1.utg). Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Granholt, S. B. (2011). *Trygt og godt, men kjedelig og intolerant*. (Masteroppgave, NTNU). Trondheim: NTNU

Hansen, I. (2016). *Hatkriminalitet – Anmeldt hatkriminalitet Oslo politidistrikt 2015*. Hentet 11.04 2017, fra https://www.politi.no/vedlegg/lokale_vedlegg/oslo/Vedlegg_3571.pdf

Hansen, T. (2016, 23.11.). – Det er fortsatt tabu med homofili. Selv om Jessheim har fått bystatus er det fortsatt bygda. *Eidsvoll Ullensaker Blad*. Hentet 05.05.2017, fra <http://www.eub.no/kultur/--det-er-fortsatt-tabu-med-homofili-selv-om-jessheim-har-fatt-bystatus-er-det-fortsatt-bygda>

Haugen, M. S., & Stræte, E. P. (2011). På sporet av det rurale. I M. S. Haugen & E. P. Stræte. (Red.), *Rurale Brytninger*. (s. 9-21). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

Haugen, M. S., & Villa, M. (2008). Idyllisk eller kjedeleg? Slik ungdom ser bygda. I R. Almås, M. S. Haugen, J. F. Rye, & M. Villa. (Red.), *Den nye bygda*. (s. 137 - 156). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

Hegseth, M. (2016, 05.11.). Kommentrar om «Skam»: Pikk, Kim K og Eskild <3. *VG*. hentet 05.03.17, fra <http://www.vg.no/rampelys/tv/homofili/kommentar-om-skam-pikk-kim-k-og-eskild-lt-3/a/23839714/>

- Hellesund, T. (2008). *Identitet på liv og død: marginalitet, homoseksualitet og selvmord*. Oslo: Spartacus.
- Hellesund, T. (2009). Hva handler “å komme ut” om? I A. Huitfeldt & K. O. Linn. (Red.) *Skapsprengere, komme ut av skapet-historier*. (s. 106 – 115). Oslo: Aschehoug & Co.
- Herring, S. (2010). *Another country: queer anti-urbanism*. New York: New York University Press.
- Hjelseth, A., & Storstad, O. (2011). Ekte mannfolk spiser ikke sushi? I M. S. Haugen & E. P. Stræte. (Red.), *Rurale Brytninger*. (s. 9-21). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Holter, H. (2012). Kjønnroller og sosial struktur. I H. E. Næss & W. Pedersen. (Red.), *Merkesteiner i norsk sosiologi*. (s. 154 – 188). Oslo: Universitetsforlaget.
- Homofili. (2017). Wikipedia. Hentet 02.03.2017, fra <https://no.wikipedia.org/wiki/Homofili>
- Howard, J. (1999). *Men like that: a southern queer history*. Chicago: University of Chicago Press.
- Jagose, A. (1996). *Queer Theory*. New York: NEW YORK UNIVERSITY PRESS.
- Johnson, C. R. (2013). *Just queer folks: gender and sexuality in rural America*. Philadelphia, Pa.: Temple University Press.
- Kazyak, E. (2011). Disrupting Cultural Selves: Constructing Gay and Lesbian Identities in Rural Locales. *Qualitative Sociology*, 34(4): 561-581. doi: 10.1007/s11133-011-9205-1
- Korsnes, O. (2008). *Sosiologisk leksikon*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kristiansen, H. W. (2008). *Masker og motstand: diskre homoliv i Norge 1920-1970*. Oslo: Unipub.
- Kuhar, R. & Svab, A. (2014). The Only Gay in the Village? Everyday Life of Gays and Lesbians in Rural Slovenia. *Journal of Homosexuality*, 61(8): 1091-1116. doi: 10.1080/00918369.2014.872492.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. (3.utg). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Leifson, T. (2006). *Sted, kropp, identitet og seksualitet: en studie av steders påvirkning på homofiles identitet og fysiske fremtoning*. (Masteroppgave, Universitetet i Bergen). Bergen: Universitetet i Bergen.
- Linn, K.O. (2009). Bygdedyret – lever det? I A. Huitfeldt & K.O. Linn. (Red.) *Skapsprengere, komme ut av skapet-historier*. (s. 106 – 115). Oslo: Aschehoug & Co.
- Mead, G. H. (1962). *Mind, self and society*. London: The University of Chicago Press.
- Mortensen, E. (2001). Å leve som seksuell flyktning i sitt eget land. *Samtiden*, 3(01):74-81.
- NRK. (2015). Ut av skapet. Hentet 02.03.17, fra <https://tv.nrk.no/serie/ut-av-skapet/KMTE51002415/sesong-1/episode-4>

- NRK P3. (2016). SKAM. Hentet 03.03.17, fra <http://skam.p3.no/sesong/3/>
- Panfili. (2017). Wikipedia. Hentet 22.04.17, fra <https://no.wikipedia.org/wiki/Panfili>
- Ringdal, K. (2013). Enhet og mangfold. Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode. 3. utgave. Bergen: Fagbokforlaget.
- Rye, J.F. (2006). Rural youths' images of the rural. *Journal of Rural Studies*, 22(4), 409–421. doi: 10.1016/j.jrurstud.2006.01.005.
- Røthing, Å. (2007). Homonegativisme og homofobi i klasserommet. Marginaliserte maskuliniteter, disiplinerte jenter og rådville lærere. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 7(1): 25-51.
- Røthing, Å. (2009). Problematisk homoseksualitet og usynlig heteroseksualitet? Om homoseksualitet i skolen. I A. Huitfeldt & K.O. Linn. (Red.) *Skapsprengere, komme ut av skapet-historier*. (s. 284 – 293). Oslo: Aschehoug & Co.
- Seale C., Gobo G., Gubrium J.F., & Silverman D. (2010). *Qualitative Research Practice*. London: SAGE publications.
- Seehuus, J. R. (2009). *Rødt, hvitt og skrått*. Trondheim: NRK Aktivum AS.
- Skeiv Ungdom. (2017). Skeive fakta. Hentet 07.04.2017, fra <http://www.skeivungdom.no/skeive-fakta/>
- Skype. (2017). About Skype. Hentet 08.05.2017, fra <https://www.skype.com/en/about/>
- Straffeloven § 213. (2017). Wikipedia. Hentet 17.01.17, fra https://no.wikipedia.org/wiki/Straffeloven_%C2%A7_213
- Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke.
- Thomas, W. I., & Thomas, D. S. (1928). *The child in America: Behavior problems and programs*. New York: Alfred A. Knopf.
- Thuen, H. (2006). *Med skeivt blikk på bygd og by: hvordan unge homofile og lesbiske forstår seg selv i forhold til bygda og byen*. (Masteroppgave, Universitetet i Bergen). Bergen: Universitetet i Bergen.
- Tjora, A. (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Vermes, T. (2016, 10.07.). Her går det an å være homo på bygda! Hentet 04.05.2017, fra <https://www.abcnyheter.no/nyheter/norge/2016/07/10/195228424/her-gar-det-vaere-homo-pa-bygda>
- Wedèn, A. S. (2015, 05.10.). Sp-Klinge refser Distrikts-Norge: Bygdene dreneres for homofile. VG. Hentet 04.05.2017, fra <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/sp-klinge-refser-distrikts-norge-bygdene-dreneres-for-homofile/a/23535520/>
- Wiborg, A. (2008). Flertydige bilder og ambivalent tilhørighet. I R. Almås, M. S. Haugen, J. F. Rye, & M. Villa. (Red.), *Den nye bygda*. (s. 157-174). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

Wimark, T. (2014). *Beyond Bright City Lights: The Migration Patterns of Gay Men and Lesbians*. (Doktorgradsavhandling, Stockholms Universitet). Stockholm: Stockholms Universitet.

Vedlegg 1 – Første søk etter informanter

Hei, jeg er student ved sosiologi og statsvitenskap på NTNU, og skal dette semesteret skrive en masteroppgave om det å vokse opp som skeiv på bygda. Jeg søker derfor deltakere til en intervjuundersøkelse. Tema for undersøkelsen vil omhandle oppvekst og identitet, sosiale relasjoner, og dine opplevelser og erfaringer med å komme ut av skapet. Jeg søker mennesker på ca. 18-25 år, som har vokst opp i det de selv betegner som bygdesamfunn. Jeg søker både mennesker som bodde i bygda da de kom ut av skapet, og mennesker som kom ut etter at de hadde flyttet fra hjembygda. Alle som deltar vil bli anonymisert. Jeg har vedlagt et informasjonsskriv hvor du kan lese mer om undersøkelsen. Prosjektet er meldt til Personvernombudet for forskning ved Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS. Håper du ønsker å delta!

Vedlegg 2 – Andre søk etter informanter

Denne våren skriver jeg masteroppgave om hvordan det er å vokse opp og komme ut som skeiv på bygda. I den forbindelse mangler jeg et par informanter til intervjuundersøkelsen min. Jeg ser etter unge skeive på ca. 18-26 år, som kommer fra det de selv betegner som en bygd. Kjenner du noen som kunne tenkt seg å delta? Gjerne ta kontakt med meg på mail: cecilas@stud.ntnu.no.

Vedlegg 3 – Intervjuguide

Intervjuguide del 1, til de som kom ut på hjemstedet.

A – Åpningsspørsmål

- Alder
- Bosted
- Hjemsted
- Har du bodd andre steder?
- Utdanning/arbeid
- Fritidsinteresser

B – Oppvekst

- Du har vokst opp i ....., kan du forklare litt om hjembygda?
- Hvem har du vokst opp med/hos?
  - Hva holdt dere på med som familie?
  - Hvilken rolle hadde du hjemme? (stille/utadvendt, hjelp til/lekte, osv)
  - Hadde du annen familie rundt deg i oppveksten enn de du vokste opp hos? I så fall hvilket forhold har du til dem?
- Hvilke sosiale nettverk hadde du i hjembygda når du vokste opp?
  - Skole
  - Fritidsinteresser
  - Vennekrets
- Hva tenker du om det å vokse opp på bygda?

C – Generelt om skeiv identitet

- Hva er dine tanker rundt legning og kjønn?

- Hvilket kjønn har du?
- Hvilken legning har du?
- Hvor ung var du da du forstod at du hadde denne legningen?
- Gjorde du deg noen tanker om legning når du var yngre?
- Følte du deg annerledes med din legning?

D – Skeiv, å komme ut av skapet på bygda

- Hvem har du fortalt om din legning til?
- Hvilke forventninger hadde du til det å komme ut som skeiv?
- Hvordan opplevde du å fortelle om din legning?
  - Hvilke reaksjoner fikk du?
  - Var det en ulik opplevelse med de ulike menneskene? På hvilken måte?
  - Merket du noen endringer i ditt sosiale nettverk etter du fortalte om din legning? På hvilken måte?
- Hvordan opplevde du hverdagen før du kom ut?
- Hvordan opplevde du hverdagen etter du kom ut?
- Har du tatt i bruk andre metoder enn ansikt-til-ansikt når du har fortalt om din legning? For eks. sosiale medier
  - Hvorfor brukte du denne metoden for å fortelle om din legning?
  - Hvilke reaksjoner fikk du?
  - Hvordan synes du denne metoden fungerer, sammenlignet med å fortelle om det ansikt-til-ansikt?
- Hvorfor valgte du å fortelle om din legning?

E – Tid i skapet

- Hvor lang tid gikk det fra du visste at du var skeiv til du fortalte om det?

- Hvorfor valgte du å vente med å fortelle det / å fortelle det så fort? (frykt for mottakelse, usikkerhet,)

F – Mobbing?

- Har du noen negative opplevelser knyttet til din legning?
- Har du opplevd at andre har reagert negativt på din legning?
  - På hvilken måte?
  - Hvilket forhold hadde du til denne/disse personene før og etter du fortalte om din legning?

G – Avsluttende refleksjoner

- Er det noen negative ting med å vokse opp som skeiv på bygda? (mangel på skeivt miljø?)
- Er det noen positive ting med å vokse opp som skeiv på bygda? (godt samhold?)
- Kan du sammenligne hvordan det har vært å være skeiv på de ulike stedene du har bodd? (Forutsetter at informant har levd flere steder en i hjembygda).
- Hva ville du sagt til andre som er skeive og vokser opp på bygda i dag?

Intervjuguide del 2, til de som kom ut av skapet etter at de hadde flyttet fra hjemstedet.

A – Åpningsspørsmål

- Alder
- Bosted
- Hjemsted

- Har du bodd andre steder?
- Utdanning/arbeid
- Fritidsinteresser

B – Oppvekst

- Du har vokst opp i ....., kan du forklare litt om hjembygda?
- Hvem har du vokst opp med/hos?
  - Hva holdt dere på med som familie?
  - Hvilken rolle hadde du hjemme? (stille/utadvendt, hjelp til/lekte, osv)
  - Hadde du annen familie rundt deg i oppveksten enn de du vokste opp hos? I så fall hvilket forhold har du til dem?
- Hvilke sosiale nettverk hadde du i hjembygda når du vokste opp?
  - Skole
  - Fritidsinteresser
  - Vennekrets
- Hva tenker du om det å vokse opp på bygda?

C – Generelt om skeiv identitet

- Hva er dine tanker rundt legning og kjønn?
- Hvilket kjønn har du?
- Hvilken legning har du?
- Hvor ung var du da du forstod at du hadde denne legningen?
- Gjorde du deg noen tanker om legning når du var yngre?
- Følte du deg annerledes med din legning?

D – Skeiv, å komme ut av skapet

- Hvem har du fortalt om din legning til?
- Hvilke forventninger hadde du til det å komme ut som skeiv?
- Hvordan opplevde du å fortelle om din legning?
  - Hvilke reaksjoner fikk du?
  - Var det en ulik opplevelse med de ulike menneskene? På hvilken måte?
  - Merket du noen endringer i ditt sosiale nettverk etter du fortalte om din legning? På hvilken måte?
- Har du tatt i bruk andre metoder enn ansikt-til-ansikt når du har fortalt om din legning? For eks. sosiale medier
  - Hvorfor brukte du denne metoden for å fortelle om din legning?
  - Hvilke reaksjoner fikk du?
  - Hvordan synes du denne metoden fungerer, sammenlignet med å fortelle om det ansikt-til-ansikt?
- Hvorfor valgte du å fortelle om din legning?

E – Tid i skapet og å komme ut i byen

- Hvor lang tid gikk det fra du visste at du var skeiv til du fortalte om det?
- Visste du at du var skeiv før du flyttet fra bygda?
- Hvor lang tid gikk det fra du flyttet til byen til du kom ut?
- Hvorfor ventet du med å fortelle dette til etter du hadde flyttet? (frykt for mottakelse, usikkerhet). (Hvis informant brukte lang tid etter hen flyttet: spør også om hvorfor).
- Hvordan opplevde du hverdagen før du kom ut?
- Hvordan opplevde du hverdagen etter du kom ut?
- Er du åpen om at du er skeiv på hjemstedet?
  - Hvis ja, Hvordan opplever du å være hjemme etter du kom ut som skeiv?
  - Hvis nei, hvorfor er du ikke åpen på hjemstedet?

F – Mobbing?

- Har du noen negative opplevelser knyttet til din legning?
- Har du opplevd at andre har reagert negativt på din legning?
  - På hvilken måte?
  - Hvilket forhold hadde du til denne/disse personene før og etter du fortalte om din legning?

G – Avsluttende refleksjoner

- Er det noen negative ting med å vokse opp som skeiv på bygda? (mangel på skeivt miljø?)
- Er det noen positive ting med å vokse opp som skeiv på bygda? (godt samhold?)
- Kan du sammenligne hvordan det har vært å være skeiv på de ulike stedene du har bodd? (Forutsetter at informant har levd flere steder enn hjembygda).
- Hva ville du sagt til andre som er skeive og vokser opp på bygda i dag?

Vedlegg 4 – Informasjonsskriv

Informasjonsskriv til undersøkelsen «Skeiv på bygda»

Hei, mitt navn er Cecilie Aspheim. Jeg er student ved institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU, i Trondheim. Jeg skal våren 2017 skrive en masteroppgave om skeives opplevelser av å vokse opp på bygda. I den anledning skal jeg intervju unge skeive mennesker, for å undersøke hvilke erfaringer de har med å vokse opp på bygda, og å «komme ut av skapet». Tema for undersøkelsen vil omhandle oppvekst og identitet, sosiale relasjoner, og dine opplevelser og erfaringer med å komme ut av skapet.

Det vil bli gjennomført dybdeintervjuer, og jeg inviterer deg til å være en av mine intervjupersoner. Jeg er interessert i å høre om dine erfaringer med det å være skeiv på bygda. Intervjuet kan vi avtale å gjøre på en plass du liker, på et rolig sted hvor vi får være i fred. Hvis det er i orden for deg ønsker jeg å benytte båndopptaker til intervjuet, for deretter å skrive ned samtalen i ettertid. Dette lydopptaket vil bli slettet så fort samtalen er skrevet ned. Dette gjøres for at intervjuet ikke skal ta for lang tid, og for at vi skal kunne ha en god samtale uten forstyrrelser. Hvis du ønsker kan jeg også sende deg utskriften fra intervjuet, slik at du kan godkjenne den. Alt som blir sagt i intervjuet vil bli anonymisert på en slik måte at ingen skal kunne kjenne deg igjen. For undersøkelsen er det viktig å informere om at det er frivillig å delta, og at du når som helst kan trekke deg fra intervjuet, også etter at intervjuet er ferdig. Ønsker du å trekke deg, må du ikke begrunne dette. Forskningsdata vil bli slettet etter prosjektlutt, som er planlagt avsluttet 06.06.2017. Prosjektet er meldt til Personvernombudet for forskning ved Norsk senter for forskningsdata AS (NSD).

Hvis du har spørsmål og er interessert i å delta kan du ta kontakt med meg på telefon eller mail. Hvis du ønsker å delta vil jeg gjerne ha en svarslipp som du finner på neste side. På svarslippen kan du også oppgi mail-adresse for å få tilsendt utskriften fra intervjuet.

Håper du ønsker å delta i undersøkelsen.

Med vennlig hilsen,

Cecilie Aspheim
Masterstudent, NTNU
cecilas@stud.ntnu.no
Telefon 99 30 55 24

Mariann Villa
Veileder/Daglig ansvarlig
mariann.villa@ntnu.no
Telefon 73 59 17 56

Svarslipp (ta med til intervju)

Jeg bekrefter med dette at jeg er villig til å delta som intervjudeltaker i forskningsprosjektet «Skeiv på bygda».

Mitt samtykke er gitt ut fra de premisser som er skissert i informasjonsskrivet til Cecilie Aspheim datert 09.01.2017

---

sted/dato

underskrift

Navn med store bokstaver, og telefonnummer jeg lettest kan nå deg på.

E-mail, hvis du ønsker å lese igjennom utskriften av intervjuet.